Največji slovenski dnevnik v Združenih državah

Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto . $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876 — Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. — TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 40. — ŠTEV. 40. — NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 16, 1924. — SOBOTA, 16. FEBRUARJA, 1924. — VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

NEW YORK GLAVNO MESTO ČRNEGORE

Bivši črnogorski ministrski predsednik Plamenac pravi, da je premufal v New York črnogorsko prestolico. Njegov italijanski tajnik ga bo dal deportirati. — Plamenac rad deli darove, še rajši pa pobira denar za obveznice. — Zadeva je v rokah državnega departmenta.

Operetna vojna, katero so vojevale črnogorske fakcije v New Yorku brez armad, je dobila naenkrat resnejše lice, ko so nasprotniki Jovana Plamenaca, ki trdi, da je ministrski predsednik neobstoječega črnogorskega kraljestva, zatožili slednjega pri državnem tajniku Hughesu ter ga prosil, naj preišče štatus tega balkanskega potentata ter njegovo pravico, da spravi med svet posojilo v obliki obveznice in v znesku dveh milijonov dolarjev.

Deportacija Plamenaca kot nezaželjivega inozemca je predlagal osebno Luigi Criscuolo, politični delegat v Združenih državah, imenovan od naslednika Plamenaca, ministrskega predsednika Vučiniča, ki je umrl leta 1921. Criscuolo je pred kratkim prekinil odnošaje s Plamencem, ko je izvedel, "da zlorablja prejšni ministrski predsednik gostoljubnost te dežele in vlade in podeljuje preveč dekoracij."

Kljub dejstvu, da je sedaj Črnagora le del Jugoslavije in da ni več kraljestvo, trdi Plamenac, da je on "vodilna luč" vlade, ki se je premufala iz Rima v ameriško metropolo. Criscuolo je rekel, da je bilo to "mufanje" posledica odločnega migljaja italijanske vlade na naslov Plamenca, naj se izgubi iz dežele.

Prvi spopad v balkanski vojni na ameriških tleh se je završil pretekli teden, ko je njegova ekselencija, M. Plamenac izdala manifest, v katerem je vzel Mr. Criscuoliju vsa črnogorska odlikovanja ter ga oropal dostojanstva političnega delegata Črnegore v Ameriki. Criscuolo je rekel, da ni posvečal nobene pozornosti temu manifestu, ker ne priznava avtoritete Plamenaca.

Nato pa je prišel oster spopad, v katerem je Jovan Plamenac obdolžil gospoda Criscuola, da se hoče polastiti kraljevskega črnogorskega prestola. Prijatelji Criscuole so vrnili ogenj z izjavo, da velja to v večji meri za prejšnega ministrskega predsednika, ki se je vtaboril v črnogorskem konzulatu na iztočni 58. cesti. Sedaj pa je stranka ,ki nasprotuje Plamencu, utrdila svoje postojanke za veliko bitko s tem, da se je obrnila na državni department.

M. Criscuolo je izjavil, da trpi Plamenac v zadnjem času na maniji, da je on (Plamenac) Črnagora. Prejšnega ministrskega predsednika je počastil z malo laskavimi izrazi kot slepar in pustolovec, ko so ga v petek obiskali časnikarski poročevalci v njegovem uradu na iztočni pet in šestdeseti cesti, ki je glavni stan Mednarodnega komiteja za črnogorsko neodvisnost.

M. Criscuolo je izdal ugotovilo, v katerem svari javnost pred črnogorskimi bondi. V tem ugotovilu se glasi med drugim:

"Že preje se je posvetoval M. Plamenac z Hon. Frank Walshem glede stališča državnega departmenta napram 'bondom' in Walsh mu je svetoval, naj se ne izdaja bondov, pač pa naj se nabira prispevke za sklad, posvečen črnogorski neodvisnosti. Bonde pa se je pričelo prodajati brez moje vednosti in privoljenja ter mislim, da tudi brez vednosti Mr. Walsha."

Neki list v Bostonu je vprizoril javen napad na Plamenaca, ker je pričel prodajati te "bonde" med tamošnjimi italijani in Amerikanci italijanskega pokolenja. Nato je sledil protest pri državnem departmentu, ki je izdal ugotovilo, v katerem se je glasilo, da nima Plamenac nobenega štatusa, kot poslanik in da ni vsled tega pooblaščen na jemati tukaj posojila.

Criscuolo je rekel, da bo črnogorsko vprašanje predloženo Ligi narodov, s privoljenjem črnogorskega naroda.

PERZIJA BO PRODALA DEL KRONSKIH DRAGOCENOSTI.

London, Anglija, 15. febr. — Novice iz Teherana, da je sklenila perzijska vlada prodati nekaj krenskih dragocenosti, da dobi denar za grajenje železnic, je napotilo izvedence v Hatton Garden, da razpravljajo glede vrednosti teh kronskih draguljev. V zbirki so med drugim tudi naslednje stvari:

Daarya-I-Noor, eden najl[illegible]slavnih svetovnih demantov, težak 186 karatov.

Gora luči, nadaljni demant, 135 karatov.

Največji turkiz na svetu.

Zlata svetovna obla, dvajset inčev v premeru. V tej obli so smaragdi, ki predstavljajo svetovna morja ter nadaljni dragoceni kameni, ki predstavljajo posamezne dežele.

Steklen zabojček, ki vseblje bisere različne velikosti.

Kajanska krona, na kateri je rubin v velikosti kurjega jajca.

Kajanski pas, obstoječ v glavnem iz biserov, smaragdov, demantov in rubinov.

Ozleka, pokrita z biseri.

Posode, bolne biserov in demantov.

Dragocene, z dragimi biseri posute preproge.

Emplete, posejane z demanti.

[illegible]oglasno z Bishopom, dobro znanim angleškim potnikom in pisateljem, ki je videl kronske zaklade, je zakladnica posejana z dragimi kameni. Vrednosti tega zaklada ni mogoče oceniti, čeprav se je pred par leti glasilo, da znaša nekako $35,000,000.

Dejanska vrednost pa je brez dvoma večja, posebno če upoštevamo zgodovinsko vrednost gotovih zakladov.

JOSEPH DIAMONND KRIV UMORA PO I. REDU

Izpovedi koristinje glede Joe Diamonda. — Snubil jo je z naglico trzovlaka. — Mogoče je bil le posredno prizadet pri roparskem napadu in dvojnem umoru

V obravnavi pred sodnikom Cropsey-em v Brooklynu preti Joe Diamondu, ki je obtožen soudeležbe pri roparskem napadu in umoru dveh bančnih uslužbencev, je nastopila v četrtek priča, katero je poklicala obtožujoča oblast iz New Orleansa. To je bila neka Joyce Normand, koristinja, ki je sodelovala v Crescent City v neki igri za plačo $35 na teden. Miss Normand stanuje v Pennsylvania hotelu na stroške okrajnega pravdnika iz Kings okraja. Kot priča je izpovedala, da je videla Joe Diamonda prvikrat v Philadelphiji, dne 17. novembra preteklega leta. To je bil tretji dan po dvojnem umoru. Joe, ki je prišel s svojim bratom Morrisom v mesto bratovske ljubezni, ker je postal obema tlak mesta New Yorka prevroč, se je sestal žnjo pri vhodu na oder ter mu ga je predstavila neka prijateljica, Dorothy Bates. Joe ji je pričel takoj dvoriti, po vseh pravilih te težke umetnosti. Že naslednjega dne jo je vzel s seboj na obed v Ritz-Carlton hotel, jo počakal s taksijem po predstavi ter se poljal žnjo v hotel Lorraine, kjer sta stanovala on in njegov brat Morris. Tam sta večerjala in priča je izpovedala, da je bil Joe strašno nervozen in da je vedno zrl proti vratom kot da se boji neljubega obiska.

Na vprašanje okrajnega pravdnika, kaj je rekel Joe, da pojasni svojo nervoznost, je odvrnila priča: — Rekel je, da ga iščejo, a rekel je to s šaljivim povdarkom.

Pri nadaljnih vprašanjih je priča očividno trpela na izgubi spomina. Ostala je pri tem da je bil Joe nervozen in da jo je spremil v njeno stanovanje. V sobi je bil list, ki je imel na prvi strani natiskani imeni Joe in Morris Diamond z velikimi črkami in Joe je nato priznal, da ima nekaj opravka s tem roparskim napadom.

V nadaljnem je bil zaslišan kot priča Checks Luciano, kojega izpovedi so v veliki meri pripomogle k hitri obsodbi Morrisa. Namen okrajnega pravdnika je prepričati porotnike, da je bil Joe najmanj sovdeležen pri zaroti, ki je dovedla do dvojnega umora. Dosedaj niso bili namreč doprinešeni še nikaki pozitivni dokazi, da je Joe oddal par usodepolnih strelov. Vsled tega je bil Lucciano pozvan, naj še enkrat ponovi povest, katero je pripovedoval tekom obravnave proti Morrisu.

To je storil ter ustrajal pri trditvi, da je bil Joe navzoč pri dotični konferenci.

Včeraj zvečer ob polenajstih so šli porotniki v posvetovalnico.

Po 34 minutah so se vrnili ter izjavili, da je Joseph Diamond kriv umora po prvem redu.

NORVEŠKA BO PREKLICALA PROHIBICIJSKO POSTAVO.

Berlin, Nemčija, 15. febr. — Iz Kodanja poročajo, da bo Norveška v kratkem preklicala prohibicijsko postavo.

Socijalisti so predlagali, naj se vrši o tem vprašanju splošno glasovanje, pa je bil njihov predlog zavrnjen.

NOV TAJNIK DEMOKRATIČNEGA ODBORA.

Pred kratkim je bil izvoljen novim tajnikom demokratičnega narodnega odbora Mr. Charles A. Greathouse. Pri prihodnji konveneiji v New York City bo igral važno ulogo.

VSE MESTO JE BILO NAVZOČE PRI POGREBU

Celo mesto je bilo navzoče pri pogrebu umorjene Lujize Lawson. Brat je prisegel, da bo osvetil umor svoje sestre.

Alvarado, Texas, 14. februarja. Truplo Lujize Lawson, ki je pred šestimi leti zapustila svoj tihi, pri prosti dom ter odšla v New York, da nadaljuje svoje muzikalne študije in ki je bila pretekli petek morjena v njenem razkošnem stanovanju na zapadni 77. cesti, je bila včeraj položena k večnemu počitku na pokopališču mesteca, kjer je preživela svojo srečno mladost.

To je bil eden največjih pogrebov, kar se jih je kedaj vršilo tukaj. Krsti so sledili ne le prejšnji sosedje in prijatelji zamrle, temveč skoro vsi prebivalci mesteca ter na stotine ljudi, katere je privedla radovednost v mesto iz okolice. Tekom pogreba so bile zaprte vse prodajalne v Alvarado.

Pogrebne slovesnosti so se vršile zjutraj v baptistovski cerkvi, v kateri je nekoč pela Lujiza. Cerkev je bila natlačeno polna in na stotine ljudi ni dobilo vstopa. Pastor Groner, ki je krstil Lujizo, je vodil pogrebne slovesnosti. Lujiza Lawson je našla zadnji počitek na Hillside pokopališču.

Ko so spuščali krsto v grob, je prišlo do patetičnega prizora. S solzami v očeh je prisegel Norman Lawson, brat umorjene, da bo osvetil smrt svoje sestre. Dvignil je roko k prisegi ter rekel: Ne bom počival, dokler ne bo izsleden ter kaznovan morilec. Nebo je moja priča.

Takoj po pogrebu je odpotoval Norman Lawson v New York, kamor bo dospel v nedeljo. Najprvo bo imel progovor z detektivi, katerim je poverjena cela zadevo. Njegova nalogo bo tudi odločiti, kaj naj se stori z dragocenim pohištvom in drugimi stvarmi, katere je zapustila sestra. Prevzel bo zapuščino zamrle, vključno za $12,000 akcij, katere je imela Lujiza.

Glede zasleditve morilca ni imela policija dosedaj niti najmanjšega uspeha in vsa znamenja kažejo, da bo ostala morilna skrivnost nepojasnjena, prav kot se je zgodilo v slučaju Dorothy King.

ZLOČINCI V ROKAH BERLINSKIH OBLASTI

Berlinska policija je pred kratkim aretirala tri velike sleparje. — Eden med njimi celo generala Allena "potegnil".

Berlin, Nemčija, 15. februarja. Trije nabolj znani berlinski družabni sleparji, kojih eden je izvajal svoje umetnosti nad ameriškim generalom Allenom ter drugimi zavezniškimi častniki v Koblenzu, so bili prijeti v teku enega samega dneva vsled posebnega policijskega pogona, sledečega izrazitemu kriminalnemu valu, ki se je pojavil v višjih družabnih krogih. Med aretiranimi je bil tudi neki "vojvoda Tervueren", ki je v resnici Otto Benney iz Belgije. Ta človek je nastopal kot visok častnik, podelil generalu Allenu pred zbranimi zavezniškimi četami medaljo ter si izposodil velike svote denarja po celem zasedenem ozemlju. Prevaril je tudi prejšnjega turškega sultana, ki mu je priredil kraljevski sprejem. Enkrat si je pridobil celo zaupanje Angležev ter je bil nastanjen v Buckingham palači.

Njegov padec v Berlinu je prišel ko se je hotel na sleparski način polastiti nekega dragocenega avtomobila.

"Princ alicin" je bil drugi odličnjak, katerega je prijela policija. Princ, ki ja, v resnici kinematografski igralec, po imenu Malakov, je nastopal kot glavni pribočnik pokojnega carja ter izjavljal, da je pooblaščen podeljevati dragocene koncesije v imenu ruske sovjetske vlade. Izza leta 1920 je dobival večje svote denarja od nemških trgovcev in podjetnikov, s katerimi se je bil seznanil.

Malakov, ki je bil vedno skrajno elegantno oblečen ter živel v najboljših hotelih, je bil aretiran ob številnih prejšnjih prilikah, a sreča mu je bila mila v vsakem slučaju. Ko so ga imeli zaprtega v neki bavarski ječi, se mu je posrečilo pobegniti tekom monarhističnega "puča". Berlinske oblasti pa so ga zasledile v Hamburgu ter izjavljajo, da imajo dosti dokazov, na temelju katerih ga je mogoče spoznati krivim ter poslati na varno v ječo.

Tretji v trojici, elegantni George Rosskopf, se je specijalizira v tem, da se je seznanjal z bogato oblečenimi ženskami katere je nato omamil ter jih oropal zlatnine, denarja, nakita in kožuhovine. V njegovi posesti so našli večjo množino morfina.

ŠTORKLJA.

V družini Mr. Frank Lupsha, tajnika Frank Sakser State Bank se je včeraj oglasila štorklja ter pustila krepkega fanta. Mati in novorojenec sta zdrava.

Naše prisrčne čestitke!

MacDONALD O OBDAČENJU KAPITALA

Predlog glede davka na kapital ne bo predložen parlamentu dokler bo delavska stranka v manjšini. — Tudi glede protekcijskega tarifa se ne bo vršila nobena razprava. — Bivši ministrski predsednik Asquith je proti temu, da bi se izplačevalo nezaposlenim podpore.

London, Anglija, 15. februarja. — Ministrski predsednik Ramsay MacDonald je izjavil Austin Chamberlainu prejšnemu finančnemu kancelarju, v debati glede delavske politike v poslanski zbornici, da ne bo delo uvedlo davka na kapital, dokler bo delo v manjšini.

Chamberlain je zahteval definitivne informacije glede te točke z izjavo, da škoduje trgovini strah pred radikalnimi finančnimi novotarijami. Ministrski predsednik je odgovoril sredi bučnega smeha, da je davek na kapital v isti poziciji kot protekcija (to je protektivni tarif).

Chamberlain je rekel nato:

"To je bil odkritosrčen odgovor in jaz sem zadovoljen."

Ministrski predsednik je pojasnil, da ne more sedanji parlament sprejeti davka na kapital in tudi ne protekcijskega tarifa. Potem ko je priznal, da ne more biti uveljavljena nobena izpremenba take vrste, dokler se ne zavzema zanjo večina dežele, se je ministrski predsednik MacDonald lotil obrambe predloga za davek na kapital kot edinega sredstva, da se odplača narodne dolgove s poštenimi sredstvi.

"Jaz smatram dve sredstvo kot nepošteni," je rekel. "Prvo sredstvo je zavrnitev dolgov in drugo inflacija. Nekateri ljudje žive v mnenju, da je davek na kapital korak proti socijalizmu. Ni pa ničesar takega. To je predlog, kojega namen je olajšati bremena narodnega dolga, ki teže sedaj industrijo te dežele."

Po izjavi prejšnega ministr. predsednika Asquitha, da bo nasprotoval sklepu vlade v zadevi izplačevanja podpor za nezaposlene in objavi, da bo zbornica debatirala o tem vprašanju prihodnji teden, ni hotel ministrski predsednik izjaviti, če bo vlada resignirala ali ne, če bo poražena pri glasovanju glede tega predmeta s pomočjo liberalnih glasov. Rekel je:

"Če bomo poraženi glede principa, bo to nezaupnica, in odstopili bomo v teku petih minut."

V političnih krogih prevladuje splošno mnenje, da ne bo to vprašanje strmoglavilo delavske vlade, ker noče Asquith, da bi delavska vlada izpustila vajeti v sedanjem času.

TISOČ ARETIRANIH V ST. LOUISU.

St. Louis, Mo., 15. februarja. Boj policije proti zločinskemu elementu je imel od ponedeljka naprej za posledico aretacijo tisoč ljudi, med katerimi je bilo tudi devetdeset žensk. V sredo so aretirali 631 ljudi, največje število aretiranih v enem dnevu. Sto devetnajst oseb je bilo prijetih radi kršenja prometnih določb.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V VSE DRŽAVAH

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah:

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštni črkovni zavod" in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pač za hitro izplačilo najugodneje.

1000 Din. $13.40
2000 Din. $26.60
5000 Din. $66.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.

200 lir .. .. $ 9.90
300 lir $14.55
500 lir $23.75
1000 lir $46.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računimo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Za pošiljatve, ki presegajo znesek pet tisoč dinarjev ali po dva tisoč lir dovoljujemo po mogočnosti še posebni popust.

Vrednost dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Računamo po ceni onega dne, ko nam dospe poslani denar v roke.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte posebno oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street Tel.: Cortlandt 4097 New York, N. Y.
Glavno zastopništvo Jadranske Banke.

"GLAS NARODA"

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by

Slovenic Publishing Company

(A Corporation)

FRANK SAKSER, President — LOUIS BENEDIK, Treasure

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers: 82 Cortlandt Street. Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado	$6.00	Za New York za celo letg	$7.0
Za pol leta	$3.00	Za pol leta	$3.5
Za četrt leta	$1.50	Za inozemstvo za celo leto	$7.0
		Za pol leta	$3.5

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

ALLIED PRINTING 444 — TRADES UNION LABEL COUNC. — NEW YORK

TUJERODCI

Vse kaže, da ni bilo še nikdar take prilike in tako velike potrebe za temeljito in splošno organiziranje vseh tujerodcev kot je baš sedaj.

V sedanjih dneh splošnega ščuvanja proti tujerodcem, morajo delavci spoznati, da so njihovi interesi enaki, da je vsem, od prvega do zadnjega odmerjena ista usoda, in da jim bo slaba predla, če se v odločilnem trenutku ne zavedo svoje moči.

V Washingtonu sprejemajo skoraj danzadnem postave, državne oblasti izdajajo neprestano odredbe, ki so naperjene proti vsem, bodisi iz Jugoslavije, Italije, Avstrije ali Nemčije, Francije ali Angliji, Rusije ali Poljske.

Kajti vladujoči razredi v Ameriki so si vbili v glavo da hočejo tujerodci omajati njihovo varnost.

Najrajši bi vse deportirali, najrajš ibi vsem preprečili vstop v deželo svobode.

Predobro se pa spominjajo vojnega časa, ko je delacev silno manjkalo, ko so jih vse industrije krvavo potrebovale.

Začasa vojne je cvetela delavstvu zlata pšenica. Delavstvo je doseglo skoraj vse, kar je hotelo.

Vsledtega ni niti misliti, da bi meje enkrat za vselej neprodušno zaprli.

Kljub temu je pa v interesu ameriških veleindustrijalcev, da v par ozirih priseljevanje do gotove meje omeje.

V deželo hočejo le take, k znajo garati, trpeti in molčati.

Moderna industrija zahteva neštevilne žrtve. Kdor je smrti zapisan, mora znati molče umirati.

Kričanje ob smrtni uri vsakogar neprijetni dirne, posebno pa ameriškega velekapitalista in veleindustrijalca.

Poglaviten namen ameriškega kapitala je, napraviti vsakega priseljenca, kakorhitro stopi v deželo, ubogljivim in neškodljivim.

V Ameriki se neprestano kujejo verige, katere obesijo vsakemu šužnju, kakorhitro pribeži iz Evrope v Ameriko.

V kongresu je par ducatov predlog, kojih poglaviten namen je že itak borno stališče revnega priseljenca še znatno poslabšati.

Fotografirati jih hočejo kot zločince, vzeti jim odtise prstov, spraviti jih v rubrike in razrede kot so pač mirni oziroma nevarni.

Pri tem jih pa neprestano plaše z "deportacijo", tako da vsak, še tako pogumen, izgubi pogum ter se vda v takozavano božjo voljo in gara molče do konca.

Niti z zobmi ne sme naglas zaškripati.

Niti z besedico se ne sme pritožiti.

Niti s kretnjo ne sme izraziti svojega nezadovoljstva.

To je prokleta usoda tistega dela ameriškega prebivalstva, ki je odbran, določen in obsojen, da kupiči ameriškim kapitalistom milijone in milijarde.

Dopisi.

Fairport Harbor, Ohio.

V nedeljo 10. februarja se nas je zbralo lepo število rojakov in rojakinj na domu rojaka Marka Milavca, kjer smo praznovali petindvajsetletnico njegovega zakonskega življenja. Zabavali smo se pozno v noč kakor na pravi svatbi pri bogato obloženi mizi. Plesali smo ob zvokih kranjske harmonike in peli lepe slovenske pesmi, kakor je navada v veseli slovenski družbi.

Marko Milavec je prava slovenska korenina, rojen v Begunjah pri Cerknici. Žena Ana Milavec pa je rojena na Ogrskem, kjer se je naš Marko seznanil in poročil ž njo. V Ameriko sta prišla pred 20. leti, kjer je on delal v premogorovih in potem kupil neobdelano zemljo v Louisiani, katero sta spremenila v rodovitno farmo. Pred enim letom je prišel v Fairport, kjer si je kupil lep dom in postavil prodajalno, ki mu lepo uspeva. O našem Marku Milavcu bi veljale besede pesnika, ko poje o slovenskem kmetu:

Vse doseže, kar mu drago, —
naj bo slava, naj bo blago. —
Vse doseže sosed moj!
Dlan doma mu ne odreče,
gre na tuje, dobro steče
njemu zlata kaplja znoj.

Končno še kličem srebrnoporočencema: Na mnoga leta, da zdrava in vesela učakata zlato poroko!

L. Švigelj.

Iz Belokrajine.

Zadnji mraz je zahteval tudi letos svojo žrtev. Zmrznil je na poti iz Gribelj na Cerkvišče stari Mate Dragoš, brat pokojnega Mika Dragoša, bivšega deželnega poslanca. Niso ga takoj našli, in vrane so ga po obrazu precej načele.

Umrla je v Dolenjcih Katarina Jankovič, ki je bolehala dalj časa. V Tribučah pa so pokopali obče znanega gostilničarja in posestnika Petra Vranešiča, po domače Jurišca iz Tribuč. Imel je prav lep sprevod. N. v m. p.

Umrl je na posledicah težke poškodbe na Krasincu znani pretepač Hani, ki je bil v večnih prepirih in pretepih.

V Gradcu je priredil Sokol gledališko predstavo, ki je prav dobro izpadla. G. Mazelle je povečal svojo dvorano, tako da je sedaj ena največjih in najlepših na Belokranjskem.

V Beogradu je bila deputacija belokranjskih kmetov, ki se je oglasila pri ministru šum in rud, da uredi vprašanje Velikega Bukovja, ki vznemirja belokranjsko prebivalstvo. Za stvar se posebno zavzema naš rojak dr. Niko Županič, minister na razpoloženju.

V kratkem odidejo naši fantje k vojakom.

Lovska sezona je takorekoč zaključena in se je še precej dobro obnesla. Lisičje kože se plačajo po 2000 K, kune pa 6000 K. Zato ni čuda, če je železja ali tulcev pred vsako luknjo. Tudi divjih rac je letos precej na kupi.

Zadnja redukcija uradnikov je zadela tudi okrajnega ekonoma Koudo iz Praperč pri Semiču, kar je velika škoda, ker je bil jako agilen.

Gradačka kupčija pa je, kakor pravijo, razveljavljena. Dolgo se vleče cela reč, bomo videli, kakšen bo konec.

Letošnja vinska kupčija ne gré nič kaj od rok. Svet ima malo denarja in zato zastaja promet.

Novice iz Slovenije.

Umrli so v Ljubljani:

Anton Kačar, posestnik, 85 let. Franc Smole, delavec, 28 let. Anton Belejan, občinski ubožec, 57 let. Janez Vidgaj, občinski ubožec, 45 let. Ljubomir sparovec, delavčev sin, 4 leta. Elza Horn, 5 dni.

Samomor mesarja.

Dne 24. januarja dopoldne se je obesil v svoji hiši v Savodni Ivan Suppan, mesar v Aleksandrovi ul. v Celju. Pravi vzrok tega čina doslej še ni pojasnjen, razširjena pa je govorica, da zato, ker je bil obsojen radi verižništva in je baje izjavil, da ne gre sedet.

Smrt v plamenu.

V Domžalah je delavčeva hčerka Frančiška Žnidar v nedeljo 27. januarja na grozen način ponesrečila. Stala se preblizu ognjišča, vsled česar se ji je vnela obleka. Težko opečenega otroka so takoj prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer pa je v tejkih mukah umrl.

Ponesrečeni delavci.

Na parni žagi Gospodarske zveze v Trebnjem je udaril hlapca Franca Miheca po glavi in ga tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnico.

Na žagi v Gorjancih je pograbil žagarja Janeza Baniča, ko je nosil žaganje, transmisijskj jermen ter mu zlomil levo roko. Oddali so ga v bolnico v Kandijo.

V tovarni kemičnih izdelkov v Hrastniku se je utrgal v kamnolomu za apnenico težak kamen, ki je padel delavcu Francu Lipovšku na ledja in ga smrtno nevarno poškodoval. Prepeljali so ga v bolnico v Ljubljano.

V tovarni kos, srpov in lopat K. Globočnik v Tržiču je padlo preddelavcu K. Globočniku nakovalo na levo nogo in mu zmečkalo prste.

V predilnici v Tržiču je zmečkal stroj delavcu Francu Zupanu desno roko.

Pri rezanju pločevine se je porezal po obeh rokah ključavničar Anton Nabernik v Kranju.

Gozdarskemu delavcu pri tvrdki Franc Celari v Škofji Loki je padel v gozdu hlod na desno nogo in mu zmečkal gležnje in peto.

Pri podiranju bukve smrtno ponesrečil.

Posestnik Lovro Strnišnik iz Zaplane pri Trojanah je s svojim sinom podiral v gozdu bukev. Ko je bila podsekana, je padla na drugo drevo. Vsled tega jo je oče s cepinom izpodnašal, pri tem pa ga je drevo udarilo s tako silo, da je obležal mrtev na mestu. Pokojnik je zapustil več otrok.

Nezgoda v Ptuju.

Ko se je v soboto 26. januarja hlapec ptujskega trgovca Selinška z dvovprežnim vozom vračal z Brega domov, sta se splašila konja ter se po divjem diru žaletela v izložbo trgovca Železna, ki je bila popolnoma razbita, oba konja pa močno poškodovana. Škoda znaša 20,000 dinarjev.

Nočni poboj; 6 oseb težko obstreljenih.

Iz Maribora poročajo: V nedeljo 27. januarja so imeli v Kamnici domačo predpustno veselico z godbo v gostilni Šerak. Na ples je prišel tudi Štefan Štravs, 20-letni viničarski sin iz Brestrnice s tovarišem Matijo Halčžanom, 39letnim hlapcem iz Kamnice, ki je primesel s seboj vojaško repetirko. Po 10. zvečer pa so se fantje že vsi vinjeni sprli, in Matija Haložan je začel med plesom iz repetirke streljati v strop. Gostje so gaokončno prijeli in ga vrgli skoji vrata. Ž njim je šel tudi Štefan Štravs, ki se je zanj zavzel. Zunaj pa sta še nadalje razgrajela. Gostilničarka je zapahnila dvojna vrata. Haložan pa se še vedno ni dal ugnati. Nameril je repetirko v vrata in izstrelil tri- ali štirikrat v gostilno skozi lesena vrata. Učinek je bil strahovit. Projektili so prodrli obojna vrata in 6 plesalcev težko ranili. Najhuje je bil zadet 16letni Franc Reiser iz Brestrnice, ki je dobil strel skozi nogo in pljuča. Zdravniki kljub temu upajo, da ga mladost reši smrti. Nadaljni strel je dobila Terezija Gradišnik iz Kamnice skozi koleno, Štefan Pavčič, mesar iz Kamnice, skozi nogo, Franc Marinšek, viničar iz Rošpoha, skozi nosnico, Ivan Flakns skozi stegno, Franc Lesnik iz Studenceev v trebuh. Nekateri projektili so namreč ranili hkratu po dve osebi. — Gostje so Haložana prijeli in razorožili, Štravs pa je ušel v Brestrnico; vendar je orožništvo oba aretiralo in odgnalo v zapor, ranjence pa je rešilni oddelek odpeljal v bolnico. Repetirka, katero je Haložan pred kratkim kupil v Mariboru, je bila nabasana z osmimi naboji. Oba aretiranca se izgovarjata s popolno pijanostjo.

Slab prijatelj.

Francetu Luznarju, hlapcu pri Stavbeni družbi, stanujočemu v baraki na Vrtači, je izmaknil njegov tovariš Jakob Soklič prihranek 700 Din. Denar je spravil pri Julijani Weithauser, natakarici v neki gostilni na Sv. Petra cesti, kateri je tudi tatvino priznal, ta pa ga je izročila neki svoji znanki, ili so aretirani vsi trije.

Italijanski postopač.

V neki gostilni v Florjanski ul. v Ljubljani je ponujal neki Gianni Cauzi iz Treso di Gordenone žensko kolo. Pravil je, da je pobegnil od 62. pešpolka v Parmi. Kolo je kupil v Logatcu in da ga proda zato, da dobi denar za pot v Francijo. Kmalu nato pa je obvestilo ljubljansko policijo orožništvo iz Domžal, da je bilo to kolo okradeno neki gospe Marovec.

Velikansko trošenje.

Izvedenci pravijo, da se potroši vsako leto za pet milijonov dolarjev pare, ki jo uporabijo z žvižganjem ameriških železnic. Izvedenci zahtevajo, da bi se vse železniške piščalke zmanjšale. Namesto piskanja, naj bi oddajala ostre žvižge ter naj bi se nahajala na pročelju lokomotive. In nadalje se potroši v Združenih državah vsako leto 140 milijonov čevljev lesa, ker ljudje, ko kupujejo les, zahtevajo, naj ima vsak kos enako dolžino. Noben strokovnjak pa ne more dognati, koliko milijonov dolarjev se vsako leto potroši pri plačah, ker ljudje ne zaslužijo vsled raznih želodčnih bolezni. To trošenje je mogoče zmanjšati edinole s temeljitim preprečenjem bolezni. Poglavitna stvar je temeljito izčistiti črevesje. Trinerjevo Grenko Vino izčisti notranjost ter jo obdrži čisto. Uredi delovanje črevesja, poveča tek ter ojači živce. Sedaj po Novem letu je vaš lekar ali prodajalec zdravil dobro založen s Trinerjevim Grenkim Vinom ter s Trinerjevim Linimentom, ki zanesljivo pomaga s slučaju peklenskih bolečin, katere poznajo samo ni, ki trpe vsled revmatizma ali nevralgije. Tudi Trinerjev Mirilec Kašlja je jako uporaben v tej seziji.

(Advertisement)

Peter Zgaga

"Kdor hitro pomaga, dvakrat pomaga!"

"Kdor hitro da, dvakrat da!"

"Kdor vztrajno obrekuje, dvakrat obrekuje!"

To so načela, nazori, vzori, cilji in nameni čikaškega patra Kovertice.

Torej če imate kaj odveč, dragi rojaki, kar hitro k njemu.

Edinole z Bogom se ne spravljajte z njegovo pomočjo in posredovanjem.

* * *

Kot sem že poročal, se je Cegarca poročila s Kazimirjem Koverto.

Kdove, kako se kaj počuti v novem stanu?

Kajti nažgal jo je prokleto dobro. Sama sreča, da je pogrebnik blizu.

* * *

Nemški poslanik Wiedfeldt v Washingtonu bo meseca marca odstopil.

Baje bo moral odstopiti zastran tega, ker ni na dan Wilsonovega pogreba razobesil nemške zastave.

Zakaj izkazovati čast umrlemu? Ni potreba. Umrli je ni več deležen.

In mu je ni treba.

Če je res kot pravijo, se umrli sestanejo in prijateljsko žive na drugem svetu.

Kdo si more misliti kaj lepšega in prisrčnejšega kot je naslednja slika:

Srbski Peter, avstrijski Karol, raski Miklavž in ameriški Wilson sede pri mizi, pripravljeni za gospodo. In se šalijo in se smejejo ter se tolažijo s samopriznanjem. "Ja, pa samo ga res lomili!"

* * *

Tudi ostali njihovi tovariši bodo prej ali slej tega prepričanja.

Edinole Mussolini se bo malo puntal, pa ga bodo kmalo ukrotili in izčistili z lepo besedo.

In če lepa beseda ne bo zalegla, bo prišlo ricinus-olje na vrsto.

* * *

Angleški kronprinc, je že parkrat padel s konja.

Zadnjič, ko je padel, si je zlomil ključno kost.

Ne bo drugače, kot da nabavi vlada fantiču lesenega konjiča.

Konjiča naj mu gunca angleška plemenitaška in kapitalistična gospoda.

Kako naj mu ga gunca, bo pa delavski voditelj MacDonald sproti zapovedal.

* * *

Volitve se bližajo.

Noben pameten in razborit Amerikance ne bo volil niti demokrata niti republikanca.

Predno bo pa dal glas kandidatu tretje stranke, bo natančno preštudiral, v kakšni žlahti je dotičnik z republikansko in demokratsko gospodo.

Ker se mu najbrže ne bo izplačalo ustanoviti stranke pametnih, razboritih in samoniklih Amerikancev, bo rajši lepo doma za pečjo ostal.

Ta odstavek sem napisal na svoj riziko.

Ne bom se čudil, če me bo pater Kovertica obtožil nemorale.

On, kot vztrajen denuncijant bo tudi v besedi "razboritost" kaj lahko izsledil košček nemorale.

* * *

Neko ameriško poročilo pravi, da se lahko preživi družina peterih z devetimi dolarji in šestdesetimi centi na teden.

Poročilo pa žal ne omenja, iz česa sestoji ta družina.

Iz petih oseb gotovo ne.

Jugoslovanska Katoli. Jednota

Ustanovljena l. 1898 — Inkorporirana l. 190

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Presednik: RUDOLF PERDAN, 983 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 861, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 413 — 13th Ave. East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 302 American State Bank Bldg., 600 Grant St. ali Sixth Ave., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
ANTON ZBAŠNIK, Room 206 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4523 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Združevalni odbor:
VALENTIN PIRC, 780 London Rd., N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 383 Park Str., Milwaukee, Wis.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotino uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljatve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniške spričevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zglasi tajniku bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Izpred sodišča.

Draga klofuta.

V gostilni pri "Zlatem konju" v Mariboru sta se sporekla Valentin Jančič in natakarica Katarina Sturz. Beseda je dala besedo in Sturzova je rekla Jančiču: "Was willst, du windischer Hund!" Jančič ji je odgovoril s krepko zaušnico, ki jo je ocenilo mariborsko sodišče s 350 Din, poleg tega mora Jančič sedne stroške, po vrhu pa še deset dni zapora.

Živahni čevljarček.

Dva sovaščana se kar nista mogla razumeti — kadarkoli sta se videla, sta si že bila v laseh. In zgodilo se je, da je bil vsled neke nesreče poklican v čevljarjevo hišo njegov zagrizen neprijatelj. Kakorhitro sta se ugledala, sta se začela dražiti. Sprva je šlo vse še precej gladko — in posetnik je šel. Medtom pa si je čevljarček podnetil korajžo, in ko se je sovražnik vrnil, sta se spopadla resneje. Že osemkrat kaznovani čevljar si je pomagal z nožem in naravilo poščegetal nasprotnika po rebrih in po roki, tako da je bil možakar 20 dni za delo nesposoben. Čevljar se je brez uspeha izgovarjal pred deželnim sodiščem v Ljubljani, ki ga je vsled njegove temperamentnosti obsodilo na štirinajst dni zapora.

Nova lekarna v Ljubljani.

Mag. pharm. Stanko Kmet je zaprosil za ustanovitev nove javne lekarne v Ljubljani, in sicer s stojiščem: Šelenburgova ulica, Aleksandrova cesta, Prešernova ulica ali Wolfova ulica.

Ali ste debeli? Samo poskušajte to.

Tisočeri debeli ljudje so postali tanki, sledeč naročilu zdravnika, ki je priporočil Marmola Predpisne Tablete (Marmola Prescription Tablets) te neškodljive male uničevalce masti, napravljene po slavnem Marmola Predpisu (Marmola Prescription). Če ste predebeli, ne čakajte. Pojdite k lekarnarju in za en dolar, toliko stare po vsem svetu, vam da zavoj teh tablet. Če hočete, jih pa lahko tudi dobite, ako pošljete to ceno na Marmola Company, 884 Garfield Bldg., Detroit, Mich. Hujšejo stalno in lahko brez utrudljivega vežbanja, ali stradanja ter ne puščajo slabih učinkov. —Adv't.

Naš zavod,—

kojega glavni posel je pošiljatev denarja in prejemanje vlog na obresti, ne bavi se samo s tem poslom, kakor bi mnogi mislili.

Pri nas izvršujemo vse javno-notarske posle, kakor: Affidavite, pooblastila, dolžna pisma, pobotnice, kakor tudi druge dokumente v katerem jeziku želite. Za vsa taka dela računamo samo naše lastne stroške. Odnosna navodila dajemo vsakemu brezplačno.

Za mnoge, katerim smo poslali affidavite preteklo leto in katerim ni bilo možno priti v to deželo, treba bo za prihodnjo kvoto izstaviti nove, ker ameriške oblasti ne priznajo takih, nad eno leto starih izjav.

V vseh gori navedenih zadevah bo za Vas najbolje in najceneje, ako se poslužite poznate —

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

NOVA ZANIMIVA KNJIGA

NA KRVAVIH POLJANAH

Spisal Ivan Matičič

Cena s poštnino $1.50

TRPLENJE in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka.

V knjigi so popisani vsi boji bivšega slovenskega polka od prvega do zadnjega dne svetovne vojne. Iz Galicije, z Doberdoške planote, z gorovja s Tirol, Fajtjega hriba, Hudega Loga, Sv. Gabrijela, Pijave in po polkovem uporu ter njega zaključi.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 270 strani in 25 slik iz vojne.

"GLAS NARODA" 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

POBOLJŠAVE NA ELLIS ISLANDU.

Po šestih mesecev vrvenje in prenapetega dela na Ellis Islandu, kjer so priseljeniški uradniki dostikrat delali dan in noč, vlada tam sedaj razmerna tišina in mir. To ne pomenja, da ni priseljencev na otoku. Kljubu mrtvi sezoni znaša število tam zadržanih inozemcev od 500 do 1000, ker pomenja, da priseljeniška postaja služi vsak dan leta za stanovanje mnogim inozemcem.

Merodajni krogi se zavedajo, da treba vporabiti čas do otvoritve nove kvote 1. julija za nujne poprave na otoku. Javno mnenje je bilo vpravičeno ogorčeno radi razmer, ki so mnogo let obstojale na otoku. Naslanjajoč se na to javno mnenje je priseljeniški komisar Curan, ki je načelu te priseljeniške postaje, stopil pred pristojni odsek Kongresa in priporočal, naj se nakaže svota od dveh milijonov in pol dolarjev za temeljito remodeliranje priseljeniške postaje.

V tej zadevi bo zanimivo opozoriti na nekatere poboljšave, ki so se že uvedele na Ellis Islandu in ki pričajo o boljšem vpoštevanju priseljenčevih človeških potreb.

Prvič v zgodovini Ellis Islanda so nekateri izmed inozemcev, ki so iz enega ali drugega razloga zadržani na otoku, imeli priliko spati v posteljah. 350 belo emajliranih železnih postelj je bilo že postavljenih v spalnicah drugega nadstropja. Postelje so opremljene z madraci, blazinami, svežimi rjuhami in nudijo vse drug pogled, kot omrežena trda ležišča, na katerih so priseljenci toliko let spali, pogrnjeni z tenkimi vajoškimi odejami. Raba teh postelj, v prvi vrsti namenjena ženskam in otrokom, ni le omenjena na potnike prvega razreda. Ako kako potnica tretjega razreda ali kak slaboten starec je potreben posebnega ozira, se jim nakaže posebna postelja.

Malo je znano širšemu občinstvu o otroškem vrtcu in šoli, ki se obdržuje zjutraj in popoldne za otroke zadržanih inozemcev. Otroci vseh starosti — od drobnih detet do štirinajstletnih in petnajstletnih otrok, gredo vsak dan iz skupnih bivališč v šolsko sobo, ki se nahaja v solčnem hodniku vrhnega nadstropja. Najmlajšim je dana prilika, da zaposlujejo svoj mladi um po načinu otroškega vrtca, starejši otroci pa dobivajo lahek poduk v računstvu in zemljepisu. Naučijo se izgovarjati ime mesta, kamor so namenjeni, in naj ti dotično mesto na zemljevidu. Naučijo se tudi par potrebnih angleških fraz in nekaterih ameriških pesni. Za razvedrilo jim služijo razne vesele otroške igre v odprti verandi. Prva zemljepisna lekcija je nepozabni razgled na Manhattan in Jerseysko obrežje.

Oskrbovalnica za dojenčke se nahaja pod vodstvom trenirane strežnice, ki vabi matere, naj se poslužijo ugodnosti svetle, mične in dobro opremljene otroške sobe, kjer se nahajajo zibeli, igračе in porcelanasta kopalna kad za dojenčke.

Poprej zadržani inozemci niso imeli ničesar, s čim bi si preganjali moreči dolgčas, kot neprestano sprehajanje gor in dol po sobi. Sedaj se ženskam daje šivalnega materijala na razpolago, da si napravijo za-se ali za otroke, česar si želijo. Izurjena šivilja jim daje navodila. Dolge ure in dni detencije sedaj proizvajajo marsikatero mično obleko za otročiče. Za moške ni žalibog še poskrbljeno za kako delo, ki bi jim bilo razvedrilo, ali oddelek za socijalno oskrbo ji mdaje pisalnega materijala in tujejezičnih časopisov.

Meseca januarja je bilo zadržanim inozemcem prvič dovoljeno, da se smejo sprehajati pod milim nebom na otoku. Radi manjega navala priseljencev je bilo mogoče detaširati dovoljno število uradnikov za potrebno stražo, kajti priseljeniška oblast je odgovorna za morebitni ubeg zadržanih inozemcev.

Priznava se sedaj na merodajnem mestu, da treba remodelirati vsa poslopja, da se doseže korenito zboljšanje obstoječih razmer. Med tem si priseljeniški komisar Curran prizadeva popravljati najhujše zlo, kolikor je to mogoče ob sedanjih razmerah, in ustvariti bolj prijazno atmosfero za one nesrečne priseljence, ki iz enega ali drugega razloga morajo nekaj časa ostati na otoku, dokler se ne reši vprašanje njihovega prihoda ali deportacije.

Nekaj o šminkanju.

Ella Heyworth Dixon piše v nekem angleškem listu: Šminko vidiš zdaj povsod po elegantnih modnih trgovinah v malih dozah, kajti poleg drugih potrebnih toaletnih rekvizit modni Angležinji tu-šminka **ne sme manjkati**. Lahko to obžalujemo in obsojamo, toda ta navada se je lotila vsega angleškega ženstva. Edine, ki so v zasebnem življenju nočejo slikati po licih, so morda igralke, ki šmink še zvečer preveč porabijo. Toda šminkajo se celo matrone častite starosti. Prišli smo zopet tako daleč da dam, ki se ne šminkajo, ne smatramo za "šik". Toda sta dva način šminkanja: angleški in francoski. Angleški način skuša doseči z umetno barvo učinek naravnosti. Ženske tega "naravnega slikanja" uporabljajo nežno rožnato šminko, ki dočara cvetočo polt. Druge ženske pa hočejo, da s šminko izzivajo vtisk umetnega in nenaravnega, ter puste, da jim ustnice žare v neverjetnem purpurju. To je stil Parižank.

Kdor pozna beograjsko ženstvo, takoj opaža, da uporabljajo francoski stil. Mi smo proti obema. Če pa moramo voliti, smo vsekakor za angleški, naravni, nevsiljivi in nesmešni stil.

Krvava noč v Kečkemetu.

V budimpeštanskem parlamentu je liberalni poslanec Drozdy prošlo soboto izsenel razkritja o brezprimernih krvavih činih madžarskih teroristov. Takozvana alfeldska brigada je samo v Kečkemetu umorila 83 oseb na najgrozovitejši način. Neko noč so tajne terorističnе tolpe polovile na stanovanjih 33 oseb, med njimi 1 vseučiliškega profesorja, mnogo odvetnikov in novinarjev, jih odvedle v bližnji gozd Orgoveny ter jih podavile, pobesile, pobile ali pa požive zakopale. Razen teh je isto noč izgubilo v Kečkemetu življenje še 50 oseb. Glavni poglavar terorističnih tolp je bil znani Ivan Heijsa. Navedbe poslanca Drozdyja, ki po seduje nekatere dokazilne dokumente, so v parlamentu vzbudile prizore ogromnega škandaliziranja in zgražanja.

Tutankamenova kletev.

Londonski list poročajo senzacijonalno vest o nagli smrti odličnega roentgenologa Archibalda Douglasa Reida, ki je raziskovalcu Carterju obljubil, da bo z roentgenovimi žarki preiskal Tutankamenovo mumijo. Praznoverni ljudje spravljajo njegovo smrt v zvezo z naglo smrtjo lorda Carnarvona in si jo razlagajo kot maščevanje faraona, ki so ga zmotili iz tisočletnega miru. Reid se je hotel odpeljati prihodnji teden v Egipt, da bi roentgeniziral Tutankamenovo mumijo. Pred osmimi dnevi je nenadoma zbolel. Delal je nepreviden poskuse z roentgenovimi žarki in si spalil palec na roki. Rani ni pripisoval važnosti, zanemarilo je in nastopilo je zastrupljenje; stanje bolnika se je tako naglo slabšalo, da je bila tudi amputacija roke brezuspešna. Reid je bil tudi odločen radiolog in njegova prezgodnja smrt — bil je šele 52 let star — je velika izguba za znanstvo.

PRIPRAVE ZA POLET NA SEVERNI TEČAJ.

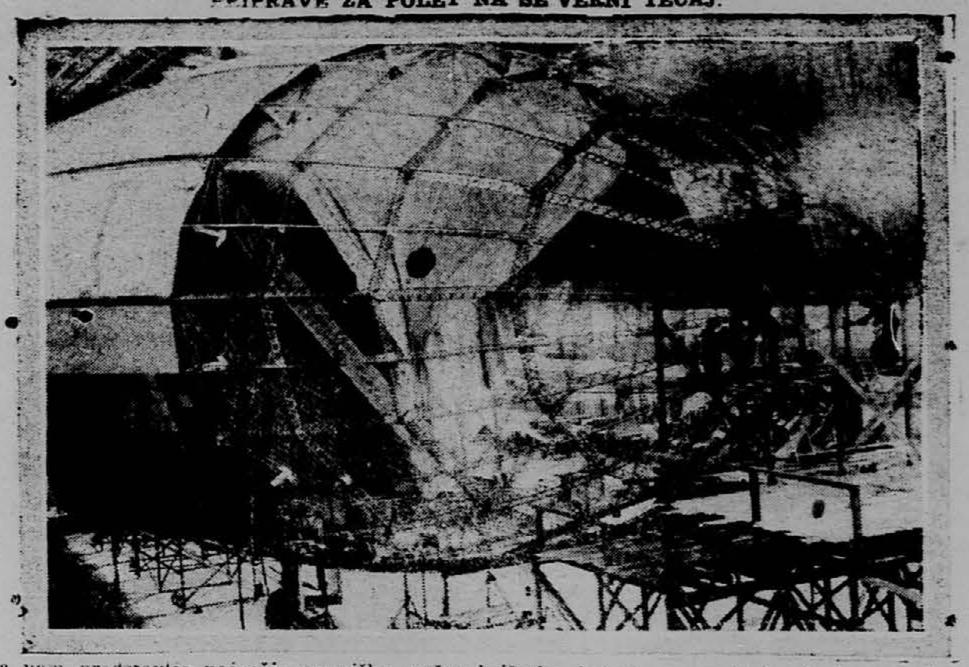

Slika nam predstavlja največjo ameriško zračno križarko, katero popravljajo, da bo sposobna za polet na Severni tečaj, ki se bo vršil spomladi letošnjega leta.

Prelati nočejo postati kardinali.

Poroča **A. Mackenzie.**

Papež Pij, ki je podelil rdeča klobuka le dvema prelatoma, ki sta verno služila Vatikanu, Monsignorju Galliju ter Monsignorju Lucidi-ju, je le preložil na poznejši čas, ko bo moral izbrati inozemske kardinale, da izpolni vrzeli, napravljene vsled smrti številnih. Mesti, ki sta jih zavzemala sedaj imenovana kardinala, dovoleta vedno do kardinalata. V Vatikanu je več takih mest. V starih časih je postal kardinal mož, ki je bil prestar za nadaljno opravljanje svoje službe.

To še vedno velja, a je v številnih slučajih precej dvomljivo veselje za počaščenega, ki je postal star te nima primernih dohodkov, da bi pokril stroške tako odličnega mesta. V sedanjih časih mora imeti kardinal avtomobil ali pa kočijo z dvema konjema, primerno stanovanje, v katerem sprejema one, ki hočejo govoriti ž njim ter vsaj dva služabnika. Kar dobi kardinal sedaj od papeža gre večinoma za stanarino. Tudi v časih pred vojno je bila ta svota nezadostna, nekako $4000, — če upoštevamo milodare.

Kardinal ne more živeti v majhnem stanovanju. Hiša mora imeti lep vhod in tudi stanovanje mora biti primerno za princa cerkve. Vsled tega je dosti prelatov prav nič ne mika rdeči klobuk, razven če imajo velike dohodke. Papežu pa je bilo nemogoče povišati letno podporo in vsled tega je bilo sklenjeno, da se nastani one kardinale, ki nimajo primernih stanovanj, v nekem papeškem poslopju s čemur je tudi rešena zadeva stanovanj.

Štirje kardinali bodo živeli v tem poslopju, katero je kupil Vatikan od Benediktincev.

Vsi kardinali, ki žive v Rimu — osem in dvajset jih je — pa niso v skrbeh radi svojih financ. Tako imajo kardinali, kot Vanutelli, ki je obenem tudi nadškof iz Ostie, velika poljedelska ozemlja, iz katerih dobivajo velike dohodke. Drugi kardinali pa imajo dobičkanosne stolice in svoje hiše.

Papež Pij X., ki je praktično izvajal krščanstvo, ko je razdelil svoj dohodek na štiri dele, en del zase in tri dele za dela usmiljenja, je sestavil načrt, ko so se kardinali pritožili, da jim ni mogoče ustrajati na svojih mestih. Na sestanku kardinalov je obrazložil to, kar je smatral za edino rešitev tega mučnega problema.

— Moj načrt je naslednji, — je rekel. — Večina kardinalov-škofov, ki imajo dohodke iz zemljišč svojih škofij, živi v Rimu. Vsled tega svetujem imenovanje pomožnih škofov, ki žive v onih stolicah, in vse dohodke iz teh stolic naj se strne skupaj, da bodo imeli kardinali kurije primeren dohodek.

Če bi Pij X. še živel, bi brez dvoma izvršil svoj načrt. Umrl pa je ter zapustil to vprašanje Benediktu. Bogati kardinali so izjavili, da so že porazdelili svoje dohodke med razne dobrodelne naprave in da bi ne bilo mogoče izpremeniti sistem, ne da bi se škodovalo onim zavodom. Vsled tega je bilo celo vprašanje zopet preloženo na poznejši čas.

V predvojnih časih je znašal Petrov novčič iz Nemčije in Avstro-Ogrske večje svote kot pa iz vseh ostalih delov sveta. Vatikan pa ima skoro iste izdatke kot jih je imel pred vojno ali še večje in te izdatke je sedaj papež skrčil v veliko nezadovoljstvo uslužbencev Vatikana. Papež Benedikt je skušal uvesti ekonomijo, a ni mogel izvesti svojega načrta radi bolezni.

Sedanji papež pa je pričel izvrševati dobro delo. Prejšni papeži so imeli posebnega tajnika, ki je nadzoroval finančne zadeve ter informiral papeža le o večjih stvareh. Vse to pa je sedaj izpremenjeno in vatikanski uradniki niso posebno veseli, ko imajo papeža, ki se razume tudi na finance.

Papež Pij XI. je skrajno molčeč glede svojih načrtov, imenovanj in drugih stvari. Preje so stvari hitro pronicale, a sedaj obdaja Vatikan zid molčečnosti, kajti papež in državni tajnik, kardinal Gasparri sta dva najbolj molčeča človeka na svetu.

Dobro znano je, da hočejo Amerikanci, ki pridejo v Rim, na vsak način izvedeti, kdaj bo imenovan naslednik kardinalu Farley-u in tudi katoličani v Južni Ameriki zahtevajo več rdečih klobukov. Vsa ta vprašanja bodo v kratkem urejena.

Babjevernost angleških igralcev.

Angleški igralci so baje zelo babjeverni. Strumno se drže načela, da se v petek ne sme vršiti nobena premijera. V petek se tudi pri reprizah ne sme klicati igralcev pred zastor. Ako se vprizori kakšna opera, kjer bi moralo nastopiti 13 oseb, se igralci in pevci branijo ulog, ker so prepričani, da bi za kazen še isto leto umrli. Zato je treba število zaokrožiti navzgor ali pa ga zmanjšati. Angleški igralci se tudi boje prinesti dežnik na oder. Posebno babjeverni pa so glede čevljev. Igralec, ki je obul čevlje, ko je prvič stopil na oder, pazno čuva te čevlje in jih nosi po možnosti pri vsaki premijeri in pri vsakem važnejšem dogodku v svojem življenju. Take navade imajo gledališki igralci v Shakespearovi domovini. Ko bi Shakespeare živel in vedel za te njihove slabosti, če so resnične, bi gotovo napisal komedijo, v kateri bi osmešil to šibko stran svojih rojakov.

Dunajski krematorij.

Dunajska občina je lani sklenila zgraditi krematorij za sežiganje mrličev. Vlada je ta sklepa razveljavila, občinski svet pa je vztrajal na njem in tako se je pred kratkim bavilo ž njim avstrijsko ustavno sodišče, ki je razsodilo v prid občini. Dunajski krematorij torej ostane.

Usoda Dunaja.

Po malem izginjajo spomeniki cesarskega Dunaja. V Schoenbrunnu pripravljajo velike nove sportne zgradbe, Franca Ježefa ljubica Katarina Schratt piše svoje spomine za honorar 70.000 dolarjev, in tudi stara stroga palača najbolj formalistične evropske dinastije se polagoma postavlja v službo zelo demokratičnih namenov. Pred nekaj časa že so enega večjih salonov dodelili v operne svrhe dvorni operi, druge dvorane se uporabljajo kot muzej in zopet druge za zborovanja in prireditve, tako n. pr. za vzorčni velesejem in za zbor Lige društev za propagando Zveze narodov. Evo, sedaj pa, v predzadnjem stadiju svojega — "propadanja", se stare Hofburge polašča že tudi vsakdanja trgovina. Na obeh straneh pasaže na Ring bodo postavili paviljoneke in izložbene "zaboje" za reklamo, sredi obiskanega prehoda, v centru mesta. Dohodki so namenjeni za vzdrževanje ogromne palače. Sic transit.

Kako so Madžari v Češkoslovaški zatirani.

Madžari venomer vpijejo, da se jim odrekajo v Češkoslovaški republiki manjšinske pravice. Pa je dognano dejstvo, da je v Češkoslovaških 749 ljudskih, 18 meščanskih ter 6 srednjih čisto madžarskih šol. Češkoslovaška vlada gre Madžarom še nadalje na roko. V Košicah so pričeli nikdar zadovoljni Arpadovci akcijo za zgradbo madžarske meščanske šole in še odločilni činitelji so sklenili, da jim ugode. V zahvalo pa bodo zopet kričali v svet, da je njih narodna manjšina v Čehoslovakih zatirana in prezirana.

Posmej se mi, in povem ti kdo si!

Sledeč vzorcu starega pregovora "Povej mi s kom hodiš, in povem ti kdo si!" se je pred kratkim v Italiji, deželi pretvarjačev, našel "profesor", ki se je postavil na stališče, da lahko oceni človeka po njegovem smehu. "Profesor" analizira smeh ljudi takole: najboljši smeh je "ha-ha-ha". Na človeka, ki se hahlja, se lahko popolnoma zaneseš. Nasprotno je z ljudmi, ki se smejejo "he-he-he". To so zagonetna bitja, pred katerimi se čuvaj! Še opasnejši od "he-he" smeha je smeh "hi-hi". Ljudje, ki se hihitajo, so podli in dvolični. Močnega in plemenitega značaja so oni, ki se smejajo "ho-ho". O ljudeh, ki se "huhljajo" ni zinil "profesor" niti besede. Dobro bi pa bilo, če bi ga s "hu-hu" strašilom naganali vsi tisti, katere "ha-hi-ho-he" profesor vleče za nos.

Signaliziranje Marsu.

Pariški listi javljajo, da bodo letos poskušali francoski učenjaki signalizirati prebivalcem na Marsu. V to svrho bodo postavili na Jungfrau v Bernskih Alpah potrebne aparate. Z velikanskimi teleskopi bodo opazovali tudi, če bodo prebivalci na Marsu ta znamenja opazili.

Panika v Angliji se polagoma manjša.

Panika, ki je zavladala v Angliji ob nastopu delavskega kabineta, je pričela počasi izginjati. — MacDonald si je izbral srednjo pot ter ima priliko dolgo časa ohraniti vajeti vlade. — Nov ministrski predsednik je dober žurnalist.

Poroča **Arthur Draper.**

Vlada MacDonalda je v sedlu manj kot en mesec, a v tem kratkem času so se završile značilne izpremembe v stališču dežele napram delavskemu kabinetu. Novi ministrski predsednik bo prvikrat nastopil pred parlamentom v par dneh in sicer na seji, ki bo določila tek angleške politike za dolgo časa, mogoče za več let.

Razvoji tekom prihodnje seje parlamenta bodo določili, če bo dobilo delo polnomoč ali če bo še nadalje obstajalo kot vladajoči blok. MacDonald namerava doseči parlamentaren rekord, ki bo zagotovil njegovi stranki, da bo dobilo delo pri prihodnjih volitvah, ki se bodo vršile približno v enem letu, večino sedežev v parlamentu.

Predno je postal MacDonald ministrski predsednik je konservativno časopisje svarilo pred nevarnostmi socijalistične vlade. Besede "socijalizem" se je uporabljalo, kadarkoli se je omenjalo delo in njega voditelje. Kampanja je zavzela take proporcije, da so se preplašili številni mali nalagalci denarja ter sklenili spraviti v tuje dežele svoje majhne prihranke.

V manj kot enem mesecu pa so listi opustili besedo "socijalisti" ter omenjajo sedaj le še delavsko vlado. Trije ministri so bili tekom preteklega tedna dvignjeni na stopnjo "peerov" in vsakdo jih imenuje delavske plemenitaše. Splošna javnost seveda ni izgrešila pomembnosti vsega tega. Pred enim mesecem so krožile vsakovrstne povesti glede republikanskih tendenc gotovih delavskih voditeljev in o tem, da kralju Juriju ne bo mogoče postopati s socijalističnimi voditelji.

Pred kratkim pa je imel J. H. Thomas, tajnik za kolonije v novem kabinetu, ki je sedel poleg princa iz Walesa na nekem banketu, govor, v katerem je izjavil, da je kralj najmanj vznemirjeni človek v vsej deželi radi prihoda delavske vlade. Tekom Pilgrimskega banketa sta se ministrski predsednik MacDonald in princ iz Walesa celi večer razgovarjala. Te dogodke, čeprav navidez trivijalne, so omenjali vsi listi in napravili so skrajno ugoden utis.

Kot ministrski predsednik ter minister za zunanje zadeve je MacDonald upravičen do dveh plač, vendar pa je izjavil, da bo vzel le dohodke prvega svojega urada. Viscount Haldane je zavrnil polno plačo, do katere je upravičen kot lord kancelar. Njegov močni politični tekmec, lord Birkenhead, je napisal članek, v katerem je hvalil delo Haldana kot vojnega tajnika.

Navedli bi lahko še več drugih dogodkov, ki kažejo, kako se je izpremenilo mnenje dežele glede MacDonalda, odkar je nastopil delavski kabinet. Splošna dobra volja časopisja napram priznanju Rusije je proizvedla izvrstno reakcijo, ki je sledila objavi pisem med MacDonaldom in Poincarejem.

Delavsko vlado pa šele čaka resnična preiskušnja. V parlamentu bo nova vlada izpostavljena napačni preizkušnji glede njene zmožnosti v debati ter glede ministerijalne politike. MacDonald je že pokazal, da je sklenil izogniti se radikalnim odredbam in da ne namerava uveljaviti senzacijonalnih novotarij.

Nekateri njegovi podtajniki so imeli na Škotskem govore, v katerih so obljubljali veliko skrčenje najemnin ter višje dohodninske davke za bogatine. Iz Londona pa je prišlo povelje, da ne smejo več delati takih pretiranih obljub. Kabinetnim ministrom je tudi prepovedano pisati članke. MacDonald izjavlja, da naj govori vlada le z enim glasom in da mora biti ta glas njegov.

Običajni vladni viri za novice so deloma zaprti čeprav so bili napravljeni načrti da se da kabinetu večjo publiciteto kot v kateremkoli času izza vojne. MacDonald in njegovi tovariši imajo večje izkušnje v žurnalistiki kot so jih imeli prejšni ministri ter priznavajo, da je treba kultivizirati časopisje.

Pred enim mesecem so govorili ljudje o splošnih volitvah, ki naj bi se vršile aprila meseca ter napovedali kratko življenje za delavsko ministrstvo. Celo Asquith je bil mnenja, da bodo liberalci sledili delavski stranki še pred prihodom poletja. To pa sedaj ni več splošno naziranje. MacDonaldu je sedaj zajamčena dolga preiskušnja in ko bo ta končana, se bodo vršile splošne volitve.

Delavstvo je danes najboljše organizirana stranka v Angliji. Konservativci priznavajo to povsem prostodušno in en cilj njih velikega sestanka, ki se bo vršil prihodnji teden, je reorganizirati se tako, da bodo pri prihodnjih volitvah bolj uspešni. Njih prva dolžnost je nanovo izvoliti Baldwina ali pa si izbrati novega voditelja, mogoče Sir Horne-a ali Austin Chamberlaina.

Vsa znamenja pa kažejo, da bo Baldwin zopet izvoljen voditeljem konservativcev. Vprizorilo se bo nekaj poskusov, da se spravi nekatere liberalce v konservativno tabor, vendar pa je le malo upanja na uspeh, ker niso liberalci pripravljeni opustiti svojo politično individualnost. Delavska stranka pa skuša dobiti na svojo stran kar največ glasov v srednjem razredu in med uradništvom.

"Brezžično" bobnanje pri zamorcih.

Kdor je kdaj bil v Afriki, v dotiki z zamorskimi ljudstvi, se dobro spominja nerazumljivega, glasnega, skoraj neprestanega grmenja **bobnov. Z njimi** si zamorci na največje daljave pošiljajo vesti na način ki je belim ljudem do danes ostal nerazumljiv, čeprav so si nekateri goreče prizadevali, da bi pogledali tudi za to tajnost. Čudno pa je, da je uporaba in razumevanje tega bobna lastna vsem črncem.

Sedaj objavlja kapitan Reginald Haselden, paleolog Britanskega muzeja, prav zanimiv lasten doživljaj. Imenovani je bil med vojno častnik in je imel nalogo, da nabere v Afriki črnopoltih prostovoljcev-najemnikov.

Nahajal se je v Nigeriji v mestu Ibada. Tega "mesta" ne najdeš zaznamovanega na zemljevidu, čeprav šteje ta naselbina nad dvestotisoč duš in je ena največjih vasi tega kulturno zelo nizko stoječega ljudstva. Neprestano, enolično grmenje takšnih bobnov je kapitana Reginalda napravilo že docela nervoznega. Nekega dne pa opazi, kako njegovi rekruti prav posebno živahno čebrnjajo. Vpraša po vzroku, in oni mu odgovore: "Velika barka beli mož utonil!" Kapitan tej zamorski vesti ni pripisoval pomena, — odkodi naj bi oni to izvedeli! Toda tri dni pozneje je tudi njegova slučajno pokvarjena brzojavna proga bila zopet popravljena in prva vest je bila o potopu parnik Luzitanije. Kapitan se je v čudu sedaj natančneje informiral in izvedel, da so pred tremi dnevi zamorci isto vest prejeli naravnost iz Kaire vzdolž Nila in dalje preko celega zemeljske oble s pomočjo bobna s skoro isto naglico, kakor direktna poštna brzojavka. In to celo čez ozemlje zamorskih rodov.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA 'GLAS NARODA', NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Iz življenja jugoslovanskega roparskega glavarja.

Kapitualicija poedinih Čaruginih pristašev. — Zgodovina njegovih zločinskih dejanj. — Ljubezenski roman hajduka Čaruge. Koča v samoti. — Usodno pismo in izsleditev. — Sumljivi elementi v sosedščini.

Zasledovnje Čaruginih pristašev dobro napreduje. Izvzemši one, ki so se ob prvi vesti o njegovi aretaciji takorekoč "pogreznili v zemljo", je orožništvo polovilo večino njegovih glavnih udarnikov, poedini pa se sami izročujejo. Tako se je orožniškemu poveljstvu v Osijeku prijavil seljaški sin Stjepan Šikić iz Karlobaga in izpovedal, da je nekaj časa hajdukoval v Čarugini četi. Ko je zdaj doznal za njegovo aretacijo, se je ustrašil sramote v domačem kraju in eskorte ter je sam prispel v Osijek, češ, kadar mesec vtone, gredo tudi zvezde.

Zaslišavanje Čaruge prehaja na podrobnosti. Čaruga že priznava, da je hajdučil tudi v Liki. Kazalo mu je tako, da je po vsakokratnem zločinu v svojem ožjem slavonskem revirju odšel "na oddih" in da se izogne zasledovanju, v Liko, Bosno ali Dalmacijo, kjer je cenil obmorska letovišča. Nekoč je na takem intervalu v Liki izvedel, da posestnik Tomo Stanković blizu Gospića premore dolarje, ki jih je prinesel iz Amerike. Čaruga je bil s svojim sklepom hitro gotov, vzel je seboj adjutanta in ponoči je opljačkal Stankovića in njegovega sina za 300 dolarjev ter 700 dinarjev.

Ko je zaključil izpoved o tem razbojstvu, je Čaruga z značilno zamišljenostjo dostavil: "Morda je še več takih malenkosti, toda se jih ne morem nujno spomniti . . ."

Ko je vstopil v preiskovalno dvorano Čarugin oče, slaboten gluh starček, se je "krvoločni tiger" Čaruga zdrznil in postal ves pobit. To srečanje je pokazalo, kako tudi na največjega zločinca, ki mu ni pripisati niti sledu vesti, lahko učinkuje nenadno srečanje z bornim roditeljem. Jovo Čaruga je ob tej priliki razodel svojemu zasliševalcu podpolkovniku Stefanoviću: "Siromak je moj oče, žrtev svoje žene, moje mačehe. Ta ženska izrablja vso njegovo duševno in telesno slabost in brezvestno gospodari v hiši. To je tudi eden glavnih razlogov, kar me je odgnalo z doma, da sem postal, kar sem. Ni sicer bil edini povod, toda eden glavnih". Tako je Čaruga z eno gesto načel novo in posebno važno poglavje: Kakšni so pravzaprav motivi, ki so ga dovedli do tolike propalosti in bestijalnosti?

Orožniško poveljstvo pričenja zaslišavati tudi Čarugine pajdaše. Prvi, Mate Krmpotić, star 26 let, lesni delavec rodom iz Like, se je s Čarugo spoznal na žagi v Andrijevcih. Čaruga ga je pridobil in potrdil za svojo četo ter ga namestil kot mesarskega pomočnika pri svojem "bratu" Marku Drezgiću v Vinkovcih. Krmpotić priznava, da je sodeloval pri treh glavnih tolovajstvih, tako tudi na gozdarskem dvorcu v Tompojevcih. O Čarugi pripoveduje, da je bil strahovit človek, neizprosen poglavar, ki so se ga bali vsi člani tolpe. Čaruga s smrtno kaznijo ni bil kaj prizanesljiv.

Izmed doslej prijetih Čaruginih pajdašev noče orožništvo izdati imena onega, ki je bil prijet poslednji. Niso ga še dovedli v Osijek. Ko se to zgodi in se ugotovi njegova identičnost, se bo izvedla preiskava v gotovem pravcu, da se osvetli zagonetka neke osebe, ki je s hajdukom Čarugo stala v posebno ozkih stikih, a je po njegovi aretaciji tajinstveno izginila.

Mnogo se tudi razpravlja v javnosti, komu pripada nagrada, ki jo je notranje ministrstvo v znesku 50,000 dinarjev razpisalo za Čarugino glavo. Poveljnik patrulje, ki je v Vinkovcih zajela in razkrinkala "vojnega liferanta Nikolo Drezgića", je bil orožniški narednik Balatinac. Da je v "Drezgiću" razkrinkal dolgo iskanega Čarugo, je bil slučaj, kakor je tudi bila Balantičeva sreča, da je "Drezgiću" takoj odvzel samokres in tako preprečil svojo smrt. Vseeno bo nagrada najbrž prisojena narednika Balatinca in njegovi četi, poleg tega pa so še mnoge občine vinkovačkega, vukovarskega in županjskega okraja votirale precejšne svote za nagrado prvemu strahovalcu krvoločnega tigra.

Ljubezenski roman Jovana Čaruge, ki je zanj bil usoden kakor je to običajno v vsaki roparski storiji, je zdaj tudi že razkrit. Čaruga je svojo zaročenko Mando poznal še iz otročjih let. — Manda Smolčić je svakinja zloglasnega napadovalca Ivana Batika, ki je pred dvema leti bil pred osješko sodnijo obsojen na 18 let težke ječe. Batik "iz principa" ni ubijal, temveč je "hudo gledal" in oropal vsako primerno žrtev. Čaruga je prejšnja leta večkrat zahajal k Batiku, odkar pa so slednjega zaprli, ni prišel več blizu. Medtem se je Manda lepo razvila in postala vaška lepotica. Nekega dne lanskega poletja pa je Čaruga bil v samotni koči prosjaka Rupčića, ko mimo pride lepa Manda. Zagledal se je vanjo, jo nagovoril in se odslej dnevno sestajal z njo pred prosjakovo kočo v Dobravi. Čaruga je svoji ljubici zatrdil, da je njegovo prve ime "Mile Barić", in pri tem je ostalo, četudi se je pozneje vračal na Mandin dom kot "imoviti vojni liferant Nikola Drezgić".

Razložl je pač na kratko, da potrebuje dvoje imen, kot vojni liferant in kot zaročnik. V ostalem pa, kakor izkazuje najnovejši potek preiskave, je bila tako Smolčičeva kakor Rupčičeva hiša njegovo zatočišče, kar ni ostalo orožništvu prikrito.

Povodom tolovajstev in pljačk, množečih se zadnje dve leti v tamošnjih okrajih, je orožniško poveljstvo v Osijeku podvzelo široke mere. Poleg neprestano patrujirajočih "letečih kolon" je orožniško poveljstvo postavilo pod nadzorstvo vse sumljive koče po selih in v samoti. Posebno pažnjo je takoj spočetka posvetilo sumljivi koči prosjaka Rupčića, ki se nahaja v samotni dobravi izven sela Retkovci. Že leta 1918 je orožništvo blizu nje ustrelilo štiri hajduke, leta 1921 je zopet v njej zajelo razbojniško tolpo, ki je izvršila 23 razbojstev. Starka, ki je vzdrževala razbojnika, se je obesila, nakar se je v kočo vselil berač Rupčič s svojo ženo.

Streljaj od Rupčičeve koče, ob robu dobrave se nahaja Smolčičeva hiša, v kateri so živeli stari Filip Smolčič z ženo in dvema hčerkama, Kato in Mando. Kata je bila poročena z Batikom, ki sedi v ječi.

Ljudstvo je tekom časa začelo opažati, da se v Rupčičebi in Smolčičevi hiši zopet shajajo sumljivi elementi. Orožništvo je neko noč nenadno obkolilo Rupčičevo bajto, toda zateklo ni nobenega tujca. Rupčič je le priznal, da k njemu prihaja vojni liferant Drezgić, ki se sestaja s sosedovo hčerko Mando.

Vaščanom se je "liferant Drezgić" zdel vedno bolj sumljiv, ker je zahajal samo v Rupčičevo in Smolčievo hišo in še tja le po ovinkih. Slutili so vaščani, da se tam nekaj kuha.

In res je neke noči sredi novembra lanskega leta nenadno izbruhnil požar v gospodarskem poslopju posestnika Benačiča, par stresljajev izven sela. Vaščani so se takoj zavedli, da gre za razbojniški požig. Nihče ni šel gasit, temveč je vsak čuval svojo hišo, kajti razbojniški načrt je bil prozoren: med tem ko bi vaščani gasili požar izven vasi, bi razbojniška četa opljačkala njihove domove . . . Tolpi se je torej naklep izjalovil. Opazili pa so vaščani, da je v temi hitel skozi vas "liferant Nikola Drezgić", ki je na strele iz samokresov skočil preko plota in v temi izginil proti Rupčičevi koči v dobravo.

Naslednje jutro se je po vasi raneslo splošno mnenje, da je liferant Drezgić v zvezi z požarom. Donaglo se je tudi, da so se neznani tujci zvečer pred požigom zbrali v Rupčičevi koči, kjer so za večerjo pojedili 3 kg mesa. Zjutraj so izginili in ni bilo sledu za njimi.

Vsemu temu se je čez par dni pridružila posoda pomota s "Čaruginim pismom", naslovljenim na Mando Smolčič. Pismo je prijela stara Smolčička, ki je tudi krščena za Mando. Ker je analfabetka in njen mož istotako, hčerke Mande pa ni bilo doma, je mož nesel pismo občinskemu tajniku, da mu ga prečita. Ko je tajnik odprl pismo in v njem čital, da se "liferant Drezgič" informira, ali je požar uničil gospodarsko poslopje in še nekaj podrobnosti o zlatih dukatih, ga je numudoma izročil orožništvu.

Še isto noč je posebna patrulja prijela prosjaka Rupčiča, ki je v najlepših letih, ter obitej Smolčičevo. Vjela je na kolodvoru tudi starejšo hčerko Kato, ki se je hotela odpraviti v Vinkovce, da Drezgiča opozori na nevarnost. S tem je tudi njemu bila sodba pisana.

Patrulja je zjutraj dospela v Vinkovce in presenetila sumljivega liferanta Drezgiča v prvem spanjun po prekrokan noči. Istočasno je prijela tudi "brata" Marka Drezića in njegovega mesarskega pomočnika Matka Krmpotića. Vsa navedena kompanija in še vrsta osumljencev, ki jih je orožništvo v nadaljnem eruiralo, se nahajajo v osijeških zaporih.

S tem je prilično osvetljen sam akt izsleditve in zagonetne aretacije Jovana Čaruge.

Anekdota Norvežana Ibsena.

Veliki Norvežan Henrik Ibsen je doživel na svojem potovanju v Rimu zanimivo anekdoto, ki jo je rad pripovedoval svojim prijateljem. Nekoč je šel po neki ulici in se vstavil pred velikim rdečim plakatom nalepljenim na zid. Plakat je čitalo precej ljudi in ker ni imel s seboj naočnikov, je stopil k nekemu gospodu in ga prosil, naj mu pove vsebino proglasa. Dotičnik pa mu je odvrnil: "Obžalujem gospod, toda tudi jaz ne znam čitati."

Prenos kosti H. Sienkiewicza.

Komitet za prenos smrtnih ostankov H. Sienkiewicza se je obrnil na švicarsko vlado s prošnjo, da bi dovolila prenos smrtnih ostankov H. Sienkievieza na Poljsko. Švicarska vlada je prošnji ugodila in se bo izvršil prenos njegovih zemnih ostanki spomladi. Za sprejem smrtnih ostankov velikega pisatelja se vrše na Poljskem velike priprave. Sienkievicz počiva sedaj v zakristiji katoliške cerkve v Veveyu.

Poskušen vlom.

Neki neznanec je poskušal vlomiti v trafiko Frančiške Mervar na vogalu Rimske in Tržaške ceste v Ljubljani. Vlom pa se mu ni posrečil, ker ni imel zadostnega orodja, ali pa ga je kdo, ne da bi ga bil opazil, prepodil.

Veselite se vdrgnenja s PAIN-EXPELLERJEM.

Po trdnem dnevnem delu si nadrgnite roke, noge in hrbet. Človek, ki dela z mišicami, ne sme biti bolan. Urite se vedno. Poskušajte vdrgnenje s Pain-Expellerjem.

Pain Expeller ohranja zdrave ljudi pri zdravju!

35 in 70c. steklenica v lekarnah

F. AD. RICHTER & CO

104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y

Pozor čitatelji.

Oposorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste ustregli vsem.

Uprava "Glas Naroda"

DANSKI PRINC IN NJEGOVA KANADSKA NEVESTA.

Pred kratkim sta se poročila v Ottavi, Kanada, danski princ Eric in Miss Lois Frances Booth. Pred poroko se je princ odpovedal vsem pravicam do danskega prestola. Naselila se bosta nekje v Californiji.

Iz nočne Ljubljane.

Par črtic iz slovenske prestolice. Ljubljana je moderna, kajti v Ljubljani straši. — Policija ima vsako noč dosti opravka.

Hej!... si misli marsikdo, cel dan sem tičal med prahom in številkami, zakaj se ne bi zvečer malo zabaval . . . Tako se ubijajo še naprej! Ko ugasnejo luči, se vidijo po mestu približno sledeči prizori:

V Laternanovem drevoredu. . . Stražnik stopica prezebel semintja. Z rokami si poskuša ogreti ušesa. Iz daljave se zasliši pristna ljubljanščina. Kmalu se nudi stražniku komična slika. Na vrhu kandelabra čepi eden izmed navdušencev, drugi mu sekundira na zemlji, oba skupaj pa se trudita, da zmešata moža postave. Potrgala sta že preje raz reklamne deske plakate za Tatjanim dan, kajti kot istna **Germana Rusov** ne marata. Bila sta oba povabljena na policijo.

V Trnovem. . . Zadnje čase se pojavlja po trnovskem predmestju prečuden strah, ki mu pravijo stare ženice "spomin". Pride pod okno, ko so pogašene že vse luči in diha že vsak spodoben zemljan pod odejo. Začujejo se kratki momljajoči glasovi in v hipu se zdrobi par okenskih šip. Sedaj je močno strašilo že v treh ulicah. Posebno je trpela hiša št. 5 v Rečni ulici, kjer je spomin zbil kar tri šipe, dalje v Gradaški ulici, kjer jih je zbral enako število in nečno **še v skrajnem** koncu mesta. Pri Brvi št. 2, koder se je zadovoljil samo z eno. Svojo nesrečno manijo pa je strah, obstoječ iz znenega grešnika takoj opustil, čim ga je prijela roka pravice in ga spravila v policijske zapore. Bo to najbrže tudi za njega kot "spomin" precej draga šala.

Tretji prizor se konča brez nastopa nevarnega uniformskega moža. Fant je ljubil dekle. To menda ni nič hudega, posebno še, ker mu je tudi ona vračala ljubezen. Nekega večera pa sta se prav pozno vračala dva prijatelja domov. Prišla sta vsak z druge strani — istočasno. Zlomek si razlagaj ta slučaj! Srečala sta se pred vrati in si prav izzivalno pogledala v oči. Po kratki kontraverzi je sledil viteški naskok mlajšega na starejšega. Vsled hrupa sta se pojavili pri oknu dve beli prikazni. Sledil je prestrašen krik. Prikazni sta namreč opazili pod oknom vsaka svojo simpatijo. Neznanca sta nato takoj prenehala viteško borbo, se lepo pozdravila in si že na prvem oglu podala roko."

Postanek Sherlock Holmesa.

Spomini znanega angleškega pisatelja Conan Doyla. — Študiral je na Dunaju ter se vrnil v London kot očesni specijalist.

"Strand Magazine" priobčuje spomine Conan Doylea, ki pripoveduje med drugim, kako si je izmislil Sherlock Holmesa:

Po pravici povedano, učil se nisem veliko, pač pa sem pridno zahajal v vesele družbe. Spoznal sem Brinsley Richarda, dunajskega dopisnika londonskih "Times". Stanoval sem v majhnem zavodu, kjer sem plačeval silno malo za stanovanje in hrano. Za časa mojega bivanja na Dunaju mi je padla v glavo misel, da bi napisal kak roman. V par tednih sem končal svojo prvo knjigo. Preživel sem štiri mesece na Dunaju in sem se vrnil v Lodon kot očesni specijalist. Upal sem na dobro klijentelo in sem iskal pripravne prostore za svoje pacijente. Začasno sem vzel v najem dve sobi na trgu Devonshire št. 2 v hiši, ki se mi je zdela za to najpripravnejša, ker je oddaljena samo pet minut od Wimpolestreeta. V tej hiši se je rodil veliki detektiv Sherlock Holmes.

To se je zgodilo tako-le: Pacijentov ni bilo od nikoder. Obe sobi sem sijajno uredil, za kar sem potrošil 102 šterlinga, toda nobenega človeka ni bilo, ki bi mi zaupal svoje oči. Vsako jutro sem še na trg Devonshire in ob 10. sem bil že pripravljen v svojem ambulatorju. Toda nobenemu ni padlo v glavo, da bi me prišel motiti. Čakal sem vsak dan od 10. do 16. ure in vedno zaman. In dobro je bilo tako. Ko sem tako mnogo ur zaman čakal, mi je padla v glavo čudna misel: Ali be ne mogel nadaljevati svojega literarnega dela, ki sem ga pričel na Dunaju? K temu me je silila denarna potreba.

Sklenil sem, da pričnem pisati kratke in privlačne policijske zgodbe, osredotočene okoli ženijalnega detektiva. Ker so bile novele kratke, sem jih mogel dovršiti v dveh ali treh tednih. Po preteku enega meseca sem izročil svojemu založniku prva dva romana o Sherlock Holmesu. Dožvel sem velikanski uspeh in moja usoda je bila zapečatena.

Dva preživela iz rodu Tasmancev.

Našli so dva preživela iz rodu Tasmancev in eden teh kaže znake visoke inteligence. — Pravi, da je potomec starega izgubljenega plemena. — Otočani duševno in telesno propadajo med njimi.

Poroča **A. S. Brown.**

Neki avstralski znanstvenik je našel na nekem neobiskanem otoku v Antarktiku ljudi iz Kamenite dobe, živeče še sedaj. To razkritje bo pomagalo rešiti enega največjih problemov, s katerimi se pečajo antropologi v sedanjem času. Razkritje je prišlo povsem slučajno. L. W. Malcolm, ornitolog iz Melbourna, je hotel proučiti vodne ptice na otokih v Bass ožini, ležeči med avstralsko celino ter Tasmanijo. Ti otoki, znani kot Farmeaux skupina, so imeli skrajno romantično zgodovino.

Člani ekspedicije Mr. Malcolma so bili začudeni vspričo čudnih obraznih tipov ljudi na otoku. Čudili so se tudi duhu po ribjem olju, ki prihaja iz teles domačinov; njih očividno zelo mešanim prednikom teri zvrstnim zobem. Tekom natančnejše preiskave se je razkrilo, da so prebivalci Cape Parren otoka, enega otoka v skupini, potomci Evropejcev, Amerikancev, Maorijev, prebivalcev otokov Južnega morja, avstralskih domačinov ter tasmanskih črncev. Dva najstarejša prebivalca pa trdita, da sta direktna potomca žensk, ki so morale pobegniti iz Tasmanije vspričo brutalnega postopanja belih priseljencev z domačini.

Antropolgi trdijo, da je bil neki Tasmanec, po imenu William Lannee, ki je umrl leta 1865, zadnji resnični moški Tasmanec ter potomec odličnega plemena črncev, ki so živeli v idilični deželi kot ljudje v Kameniti dobi v Evropi in Afriki, dokler jih niso pokvarili beli pustolovci, ki so prišli v njih deželo. Razkritje Malcolma pa kaže, da žive ostanki tega plemena še vedno na Farneaux otočju, daleč proč od običajnih poti ladij.

Ekspedicija Molcolma je našla na vladni reservaciji na otoku dva živa Tasmanca. Člani eskpedicije so bili skeptični glede resničnosti te vesti, kajti ni bilo med Tasmanci dosti mešancev in zgodovinarji so pozitivno ugotovili, da je bil Lannee zadnji moški zastopnik tasmanskega rodu. Povest pa je zanimala člane ekspedicije, ki so sklenili natančnejše proučiti prebivalce otoka. Našli so dva stara moža, ki sta trdila, da sta potomca tasmanskih mater. Eden teh je bil zelo star in samotar ter ni hotel imeti nobenega stika s svojimi so-otočani ali člani ekspedicije. Le s težavo je bilo mogoče dobiti fotografijo tega zanimivega človeka. Drugi stari prebivalec, po imenu Thomas, je bil bolj družaben. Obrazložil je zgodovino otoka ter rekel, da je potomec nekega angleškega mornarja, ki se je poročil s polnokrvno tasmansko deklico Nimerana. Njen edini preživeli sin je sedanji stari mož, ki je znan kot kapitan Thomas. Člani ekspedicije so našli, da je bolj inteligenten kot ostali otočani in da je tudi njegova možganska lobanja večja kot one drugih.

V svojih mladih letih je bil kapitan Thomas povelnik jadernic, ki so vozile ob obalah Tasmanije in Avstralije. Povedal je tudi življensko zgodovino svojega tovariša, samotarja ter rekel, da je tudi ta potomec polnokrvne tasmanske matere. Leta 1830 je bilo še petdeset človeških tasmanskih žensk, živečih na Cape Barren otoku in nadaljne ženske so živele na drugih otokih te skupine. Te ženske so bile določene, da ohranijo nekaj tasmanske krvi, potem so so moški člani rodu izumrli.

Devet družin, obsegajočih nekako sti ljudi, predstavlja prebivalstvo Cape Barren otoka. Otroci kažejo številne zle posledice neprestanega mešanja med seboj. Zdravnik ekspedicije je našel, da je zdravje otočanov s splošnem nepovoljno. Najti je dosti znakov duševnega in telesnega propadanja. Jetika je splošna.

Otočani kažejo izvanredno močnega komunističnega duha. Malo stika imajo z zunanjim svetom ter so vsled tega odvisni od svojih lastnih prizadevanj in naporov. Neki prebivalec otoka je pred kratkim obiskal Launceton v Tasmaniji ter se vrnil z ribiško mrežo, s katero je hotel postati bogat, ko bi prodajal ribe svojim tovarišem. Ko pa je šel prvič na morje ter se vrnil z bogatim plenom, so mu otočani vzeli ribe ter jih porazdelili med družine z izjavo: Ribe morja so skupna last.

Otočani se pečajo tudi s farmanjem. Edino redno opravilo pa obstaja v lovu na takozvane "mutton-birds". Te ptice nasole ter jih nato prodajajo v Tasmanijo in Avstralijo. Pred vojno so bili Nemci odjemalci teh nasoljenih ptic.

Vsaka družina, ki se vdeleži lova na te ptice, ima letni dohodek približno $700, poleg zaloge živil za domačo uporabo.

Tudi ljudje, živeči na oddaljenem otočju Antarktika, so skrajno prijazni in priprosti. Žive brez vseh skrbi ter so zadovoljni s priprosto hrano. Za zunanji svet se ne zanimajo. Nekateri njih moški so obiskali številna svetovna pristanišča, a v splošnem ljubijo le svoj otok, kjer je zanje najboljše mesto na svetu.

Kako dolgo se bo še ohranila tasmanska kri, ki se pretaka po žilah teh ljudi. Ni težko uganiti, kakšen bo končni izid. Vsled neprestanega mešanja krvi v ozkem krogu so otočani oslabljeni ter ne morejo dolgo časa preživeti, ne da bi izgubili svojo tasmansko kri. V teku par let bodo znanstveniki prisiljeni zanašati se na maloštevilne podatke, katere imamo glede tega zanimivega srečnega in nadarjenega rodu.

Prvotni Tasmanci so se v številnih ozirih razlikovali od domačinov na avstralskem kontinentu. Bili so člani črnskih plemen, ki so se pred nekako 10,000 leti izselila izAzije na Adaman otočje, na polotok Malako, na Filipine ter otoke, ki segajo navzdol do iztočne obali Avstralije. Ti ljudje so imeli kodraste lase ter črno polt. Lahko jih je razločiti od črncev po bliki glave. Že dobro razvite obrvi jih razlikujejo od afriških črncev. Najbolj tesno v sorodu s Tasmanci so gotova plemena v Novi Kaledoniji, na otokih v Torres ožini in Novi Gvineji.

Nekatere avtoritete izjavljajo, da so bili Tasmanci prvotni prebivalci Avstralije. Svoje mnenje ojačujejo s sličnostjo običajev, plesov in verskih naziranj. Kot Avstralci so tudi Tasmanci vrjeli, da imajo mravje moč oživiti mrtvega človeka.

Tasmanci niso bili lep narod. Moški so ponavadi boljše izgledali kot ženske, čeprav so sporočili nekateri francoski mornarji, ki so obiskali Tasmanijo v 18. stoletju, da so našli v Tasmaniji tudi lepe in živahne deklice.

Moški so bili živahni in velikodušni. Nosili so se pokonci ter kazali precej dostojanstva v svojem obnašanju. Vse njih kretnje so kazale gibčnost in prožnost. Bili so nomadi, ki so se potikali ob obali ter po gozdovih ter niso imeli navade dolgo ostati na enem mestu.

Kot številni drugi primitivni narodi pa niso bili kos navalu civilizacije ter brezobzirnega postopanja ter vsled tega skoro izginili z zemeljskega površja.

Imenovanja.

Iz Kočevja poročajo: Na veleposestvu Karola Auersperga sta imenovana inženjer Franc Štiglic iz Celja za gozdnega računovodjo v Soteski in Franc Primožič iz Retnja za obrtovodjo parne žage v Jelendolu.

Zagonetno, toda resnično.

Kako izkoriščajo sleparji reveže.

Trije elegantno oblečeni gospodje so stopili pred par leti nekega lepega jesenskega dne iz avtomobila ter odšli v vežo hotela Bonanza nekje na Broadwayu v New Yorku.

— Želimo stanovanje s sprejemno sobo, z dodatnim salonom in kopeljo v trgovske posle proti mesečnim pristojbinam, — je rekel eden teh treh gospodov hotelskemu uradniku ter se vpisal v knjigo za tujce:

James Rogers Seller, Havana, Cuba. — Pod njegovo ime sta zapisala njegova dva tovariša: Wm. D. Smart in Robert Slick, tudi iz Havane.

Vodstvo hotela je dalo takoj potrebna navodila. Iz enega stanovanja v petem nadstropju so odstranili postelje ter postavili mesto nje pisano mizo. Tudi ostalo pohištvo je bilo izpremenjeno, da dobi soba bolj trgovski značaj. Par ur pozneje so se zibali trije gospodje v udobnih naslonjačah, kadili fine smodke ter praznili počasi steklenico konjaka, katerega so kupili za osemnajst dolarjev od nekega postrežljivega uslužbenca.

Na stenah, ene sobe so visele velike barvane litografije krasnih hotelov, izdenane po načrtih arhitektov. Pod slikami je stalo zapisano: — Hotel Gloriosa, Havana; — Hotel Don Carlos, Bimini; Hotel Grandezza, New Orleans. Krasna, impozantna poslopja, obdana od trat z vodometi in gaji palm. Človek je moral že zelo dobro pogledati, če je hotel zapaziti pod vsako sliko besedo: Projektirano. — Ta beseda je bila natiskana z zelo majhnimi črkami.

* * *

Naslednjega dne je najel Mr. Smart majhno stanovanje v odlični okolici gorenjega mesta ter obesil pred stanovanje tablico z napisom: D. Smart, M. D. — Stanovanje je opremil z operacijsko mizo, omaro z inštrumenti, telefonom in drugimi stvarmi, ki spadajo v stanovanje zdravnika. Na eno steno je obesil diplomo nekega obskurnega zdravniškega kolegija na zapadu, katero je kupil nekje za par dolarjev.

Naslednjega dne je izšel v vseh angleških jutranjih listih naslednji oglas:

Zahteva se: — za boljša mesta v velikem hotelskem podjetju na jugu dvajset mož dobrega značaja in z najboljšimi referencami. Morali so biti več let v stalni službi. Sijajna prilika za pravilne ljudi.

Vprašajte Suite 533, hotel Bonanza.

* * *

Tri mesece predno so prišli v New York, so izvedli Seler, Smart in Slick neko zelo dobičkanosno sleparijo v Baltimore, a lahko zasluženi denar so prav tako lahko zopet potrošili ter nekega jutra spoznali, da imajo v banki le še par sto dolarjev. Izprevideli so, da je skrajni čas nabaviti si nova sredstva.

Ti trije brezvestni ljudje so se pričeli torej posvetovati. Po kratkem posvetovanju so sklenili poskusiti staro, a najbolj podlo sleparijo, da namreč izkoristijo javno nesrečo in bedo ubogih. Vsepovsod je vladala nezaposlenost. Od vlade objavljene številke so kazale, da je v deželi več kot pet milijonov moških in žensk, ki ne morejo dobiti dela ter so odvisni od javne dobrodelnosti in podpore sorodnikov in znancev. Pričela se je reakcija, ki vedno nastopi po vojni. Možje, ki so bili stalno zaposleni pet, deset ali celo dvajset let, so bili sedaj brez dela. Vojna je zvabila številne tisoče v tvorniška mesta in v okraje v bližini New Yorka in ko je nastopila reakcija, so pridrveli ti ljudje v metropolo v domnevanju, da bodo imeli tukaj več priliko dobiti dela. Trije sleparji so vedeli, da ima večina teh nezaposlenih prihranke in teh krvavo zasluženih prihrankov so se hoteli sleparji polastiti.

Z lahkoto so dobili načrte arhitektov o hotelskih palačah, kojih nekatere so bile že zgrajene, druge pa ne. Prvotne napise so izbrisali ter stavili imena izmišljenih hotelov. To so bile slike, ki so visele sedaj na stenah v hotelu Bonanza. Sleparji so dali natiskati tiskovine, plačali stanovanje "dr. Smarta" za en mesec naprej in s tem je bilo vse pripravljeno za veliko sleparsko podjetje. Vse te priprave so le malo stale.

Reveži, katere so sleparji izbrali za svoje žrtve, so spadali v razred priprostih ljudi, poštenih in zaupljivih delavcev, ki ničesar ne vedo o zvijačnih zajedavcih velemest. Od madih dni naprej so delali v tvornicah odhajali zgodaj zjutraj na delo ter se vračali pozno zvečer domov, da zavžijejo večerjo ter ležejo izmučeni k počitku. Z velikanskim naporom in samozatajevanjem so si prihranili par dolarjev, kjer so se vedno bali "deževnih dni". Nikdar bi ne vrjeli človeku, ki bi jim rekel, da je na svetu dosti takih, ki se hočejo polastiti njih prihrankov. Če jih zadene nato nezaposlenost in nesreča, gredo polni zaupanja v mreže sleparjev.

* * *

Že zgodaj zjutraj je prišlo vsled onega oglasa v hotel Bonanza nekaj ljudi, da poprosijo za "višja mesta". Bili so povsem priprosti, nezaposleni možje. Prva stvar sleparjev je bila ločiti zrno od sneti, može z bančnimi knjižicami od delavcev brez denarnih sredstev. To je bila naloga Robert Slicka, ki je sedel za pisalno mizo v prvi sobi.

Da pojasnimo, na kakšen način so delali sleparji, hočemo navesti en posamezen slučaj. Recimo, da je bila ta žrtev Charles Smith....

Smith je delal celih enajst let v neki tvornici v New London, Conn. Zaslužil je dobro ter dal v teku časa na stran par tisoč dolarjev. Kmalu po sklenitvi premirja je ustavila njegova tvornica obratovanje. Smith, kot star in zvest uslužbenec, je bil eden zadnjih, ki so izgubili delo, a konečno je prišel na vrsto tudi on ter je bil že osem mesecev brez dela, ko je čital v jutranjem listu dotični oglas. Kljub stiskanju in lepim prihrankom se je kupec vedno bolj manjšal in Smith je že pričelo obupavati Splošno so govorili ljudje, da se bližajo še hujši časi in da bo zima neizmerno težka za nezaposlene. Smith je zrl vsled tega z velikim strahom v bodočnost.

Na hodniku pred uhodom v stanovanje sleparjev je čakalo že več ducatov moških. Posamič so jih klicali v sobo, kjer je sedel Slick za pisalno mizo, s strogim uradnim obrazom ter neotesanih manir. Nekateri moški so prišli ven že po preteku par minut ter izgledai razočarani in pobiti. Drugi so stali dalj časa ter zapustili stanovanje skozi druga vrata, na drugem koncu hodnika. Konečno je prišel na vrsto Smith ter vstopil.

— Kako dolgo ste bili na svojem zadnjem mestu? — ga je vprašal Slick, ko mu je navedel svoje ime.

— Enajst let, — je odvrnil Smith.

Slick se je ostro ozrl vanj. Vse je kazalo, da je odgovarjal prosilec njegovim pričakovanjem. Slick je vzel iz predala pisalne mize tiskan formular s celo vrsto vprašanj, na katera je bilo treba odgovoriti.

— No, Mr. Smith, — je rekel. — Treba je, da vam stavimo nekaj vprašanj. Moram pa vas posvariti, da obstaja postava proti napačnim odgovorom. Govoriti morate čisto resnico ali pa molčati.

Smith ni sicer še nikdar slišal o kaki taki postavi, a konečno je bilo še več drugih stvari, o katerih ni še nikdar ničesar čul in vsled tega se ni pomišljal po pravici odgovarjati na vprašanja Slicka. Navedel je svojo starost, rojstni kraj, polno ime, svoj naslov, ime svoje žene, število otrok, celo življenjsko zgodovino ter izjavil, da ni bi nikdar aretiran ali spoznan krivim kakega zločina. Konečno je izjavil, da ima hrahranilno ulogo.

— Koliko denarja imate deponiranega? — je vprašal Slick na kratko.

Smith je takoj odgovoril:

— Devetsto dolarjev.

Slick se je ozrl vanj z večjim zanimanjem kot dotedaj ter se dvignil.

— Vi ste take vrste mož kot jih rabimo. — je rekel. — Pojdite v sosednjo obo ter govorite z Mr. Sellerjem.

* * *

— Sedite, Mr. Smith. — je rekel ljubeznjivi Mr. Seller ter ponudil Smithu smodko, tako dobro kot jih Smith ni še nikdar v svojem življenju kadil. Nato pa je pričel kramljati Mr. Seller: Kaj ne, slabi časi? Že osem mesecev brez dela? Strašno, da je moralo toliko tvornic zapreti vrata ter odpovedati službo svojim ljudem in to ravno tedaj, ko so življenske potrebščine tako strašno drage in ko so se tako podražila stanovanja. To bo strašna zima, tako strašna kot je ni še nikdo doživel....

Ubogi Smith se je pričel tresti. Videl je že v duhu, kako se potika v raztrgani obleki in ponošenih čevljih po zasneženih ulicah mesta in kako stradajo žena in otroci v mrzli sobi.

James Rogers Seller je pokazal s svojo dobro negovano ter demanti okrašeno roko na sliko, predstavljajočo Hotel Gloriosa v Havani. Ni opozoril Smitha na besedico "projektirano", natiskano pod sliko. Ni povedal, da ni stesano še nobeno bruno, da ni izkopana niti pest zemlje, da ni kupljen niti en čevelj zemlje, na kateri naj bi stal hotel. Pripomnil je, da je bila slika napravljena v pretekli zimi ter pokazal na izprehajajoče se ženske v poletnih oblekah, na odprte avtomobile in palme, ki uspevajo v tropičnem podnebju. Nato je potegnil iz predala par manjših slik. Ena je predstavljala predsednika Cube, s srebrno dopato v roki, ko je ravno napravil prvo zarezo v zemljo. Pokazal je tudi slike obednice, lobby-ja in privatnih sob v hotelu. Smith je občudoval te slike ter mu ni padlo v glavo, da je mogoče napraviti take slike v kateremkoli hotelu.

— Ai bi radi preživeli s svojo družino zimo na Cubi? — je vprašal naenkrat, — ter delali v enem naših hotelov? Nobenega snega, nič mraza, lahke ure, dobra plača, nikakih komisij za posredovalce, prost prevoz na Cubo, vse prvovrstno. Ali ne mislite, da je to boljše kot biti v New Yorku v zimskih viharjih?

Charles Smith je bil strašno vesel in Seller ga je tudi spomnil na osebno prostost na Cubi, ko mu je natočil izvrstnega konjaka. Tedaj je bila žrtev tako daleč, da so jo lahko odvedli v klavnico.

Seller je nato pojasnil predlog z različnimi okraski. Hotel Gloriosa je med onimi krasnimi hoteli, katere je zgradila njegova korporacija, Interocean Hotel Syndicate, Inc. Ti hoteli so bili grajeni na temelju kooperativnega načrta in prav tako tudi financirani. Ali je Mr. Smith že kedaj čuli takem načrtu? Popolnoma priprot je. Pomenja, da je vsak uslužbenec v vsakem teh velikih hotelov delničar pri podjetju in da mora biti delničar, kajti le oni, ki so interesirani pri podjetju, bodo zvesti in pošteni.

— Se vam zdi nekolikoliko liberalno, kaj ne? Kljub temu pa je to dober trgovski princip. Ali je Mr. Smithu mogoče znano, koliko izgube hoteli vsled zanikrnosti in nepoštenosti uslužbencev? Naravnost ogromne svote.

— Poglejte številke tukaj. Hotel Gloriosa je štirikrat tako velik kot hotel, v katerem se nahajava sedaj. Poslovodja tega hotela pa mi je včeraj povedal, da izgube vsaki mesec tri trisoč dolarjev le na ukradeni srebrnini. Včasih vzamejo gostje srebrnino s seboj za spomin, a večinoma jo pokradejo nepošteni uslužbenci. Na te podlagi bi naš hotel v Havani izgubil najmanj dvanajst tisoč dolarjev vsaki mesec le na srebrnini. K temu pa pridejo še nadaljne izgube na perilu, steklenih predmetih in živilih. Mr. Smith gotovo ne ve, da izgube hoteli v tej deželi vsako leto milijone in milijone dolarjev, ker ne morejo dobiti ljudi, ki sploh ne kradejo. Raditega je bilo tudi toliko vprašanj glede prejšnjega življenja Mr. Smitha in raditega je tudi zahteva, da mora biti vsak uslužbenec tudi delničar. Človek mora biti previden. Ali ni to čisto umevno?

Ubogi Smith je priznal. Seller je vsled tega nadaljeval:

— V hotelu Gloriosa je prostih le še dvanajst mest. Smith bi bil prav posebno sposoben za mesto hišnega detektiva. Plača znaša dvesto dolarjev na mesec in vse prosto, kar je vredno v New Yorku najmanj tristo in petdeset dolarjev na mesec. Plača se prične v trenutku ,ko se napoti Smith proti jugu, z ladjo ali vlakom. Kontrakt bi določal, da se ne sme Smitha odpustiti drugače kot proti šestmesečni odpovedi. Na drugi strani pa tudi on ne sme odriti brez šestmesečne odpovedi. Besedo "delničar" je Seller vedno prav posebno poudarjal.

— In potem, Mr .Smith, — je rekel končno Seller, — če bi šli k kakemu posredovalcu, bi mu morali dati svoj prvi mesečni zaslužek Tega vam pri nas ni treba Mi prav ničesar ne računamo za to, da smo vam preskrbeli službo, pa pa vam nuditi ugodno priliko, da si kupite par akcij podjetja. Kot sem že rekel, morajo biti vsi naši uslužbenci akcijonarji in delničarji podjetja da imamo skupne interese. Mesto da bi plačali denar kakemu posreovalcu, ga naložite v naših akcijah in dobivali boste za to dividende Mi vam zaslužimo denar, mesto da bi vam ga vzeli. Hitro ga bomo zaslužili, če nam bodo uslužbenci pomagali, mesto da nas okradejo. Tukaj imate priliko kot se vam mogoče ne bo nikdar več nudila. Mr. Smith. Naložite pri nas $600 in dobili boste službo in poleg tega še dividende. Če ostanete v New Yorku bo vaših par dolarjev hitro izginilo in stradali boste in zmrzovali. Pojdite z nami in preživeli boste zimo v solnčnem svitu Cube, v dobri službi, s prostim stanovanjem in hrano ter dividendami katere se izplača štirikrat na leto. Postali boste podjetnik, ne pa delavna para.

Smith je čutil, kako se mu je pričelo vrtteti v glavi. Imel pa je vendar svoje dvome. Sleparska svojat ve popolnoma natančno, da ni v vsakem slučaju lahko oslepariti reveža in sicer iz enostavnega razloga, ker nima revež nobenega pravega zaupanja v samega sebe ter se boji vsega, kar presega po mnenju reveža negove moči in sposobnosti. Le onega, ki razpolaga z največjim zaupajem v samega sebe, ki misli, da je varen pred vsako sleparijo, je lahko oslepariti.

Vse to so vedeli vnaprej Seller, Smart in Slick. Vedeli so, da bo do številne njih žrtve trmoglavi, ustrajni neverni Tomaži in radi tega se je tudi Smart nastanil v zdravniškem stanovanju. Njegova naloga je bila zadati žrtvam zadnji udarec.

Ko se je Smith obotavljal ter se pomišljal riskirati svoje prihranke v kakršnemkoli podjetju, je pričel Seller zopet govoriti.

— Seveda nočemo, da se že sedaj odločite, — je rekel. — Dejanski bi ne mogli danes sklenijanseki bi ne mogli danes skleni Jaz bi tudi ne mogel vzeti vašega denarja, če bi hotel. Najprvo se morate podvreči zdravniški preiskavi. Mi seveda ne moremo nikogar sprejeti v službo ter ga na lastne stroške poslati na Cubo, če ni popolnoma zdrav. Če vam je naš predlog všeč, obiščite dr. Smarta. On je naš preiskovalni zdravnik.

* * *

Dolgo je razmišljal Smith o predlogu ter se razgovarjal o tem tudi s svojo ženo. Bila je v strahu, a izgledi na potovanja in prosperiteto so bili preveč za ženo in možnost napredovanja preveč mamljiva za moža. Vsled tega je šel k dr. Smartu ter se dal preiskati.

Dr. Smart je napravil resen obraz.

— Žal mi je, — je rekel, — a vi ste v slabem stanju. Vaša pljuča so prizadeta. Ne smeli bi živeti v tem podnebju. Če vam ne bo mogoče iti na jug, ne boste več dolgo živeli.

Smith se je strašno prestrašil.

— Rad bi vas priporočil hotelski družbi, a jaz moram vendar govoriti resnico, — je izjavil dr. Smart.

Smith je pričel prositi. Rekel je, da se mu zdi nemogoče, da bi bil bolan. Močan je ter bi hitro okreval v gorkem podnebju. Žena in otroci ga potrebujejo. Okrevati mora in zdravnik mu mora pomagati, da pride na jug. Da postane hotelski detektiv, mu pač ni treba biti tako strašno trdnega zdravja. Zdravnik naj mu predpiše kako medicino in kmalu bo boljši....

Dr. Smart je skomignil z rameni ter mu dal par pilul. Rekel mu je, naj zopet pride in da mu bo takrat povedal, kaj se da storiti.

V tem je tičala največja podlost brezsrčnih sleparjev. S tem, da so preplašili in prestrašili žrtve, so jih spravili v stanje, da jih je bilo mogoče izkoristiti. Sedaj ni bilo več treba prigovarjati Smithu ,naj kupi akcije ter odide v Havano. Naenkrat je postal pripravljen žrtvovati svoj zadnji dolar, da pride v gorkejše podnebje ter okreva, kajti dal se je preslepiti od laži-zdravnika, da je bolan in da je izgubil svoje zdravje.

Dr. Smart pa ni poznal nikakega usmiljenja. Ko je Smith zopet prišel ter se dal preiskati, je zmajal z glavo Nobenega napredka. Preje še slabše kot je bilo prvič. Nobena druga stvar mu ne bo pomagala kot daljše bivanje v tropičnem podnebju. Dr. Smart pa je imel usmiljenje z ubogim vragom. Rekel je, da ga bo priporočil kljub bolezni. Človekoljubnost je konečno bistvenejšega pomena kot pa etika. Če bi plačal Smith petdeset dolarjev, bi mu izstavil zdravniško izpričevalo. Nato bo šel Smith lahko k družbi, kupil akcije ter se odpeljal v Havano.

Smith je seveda takoj pohitel v banko, dvignil denar, plačal zdravnika pohitel s svojim zdravstvenim izpričevalom v hotel Bonanza, plačal Sellerju šeststo dolarjev za šest akcij hotelske družbe, nakar so mu predložili kontrakt, katerega naj bi podpisal.

Kontrakt je bil dokument, v katerem je mrgolelo jurističnih fraz in skritih klavzul, a Smith je le videl, da mu je obetal mesto za ne manj kot eno leto, z dvesto dolarji na mesec, s prosto hrano in stanovanjem ter prosto vožnjo v Havano. V labirintu fraz in klavzul kontrakta pa je stalo zapisano, naj nastopijo vse te lepe stvari v hotelu Gloriosa šele tedaj, "ko bo dovršen" in tega ni zapazil Smith in tudi nobena ostalih žrtev.

* * *

Smith je bil prepričan, da je hotel dogotovljen in da že davno posluje.

Seller mu je vendar pripovedal, da je le še dvajset mest prostih. In lepa slika na steni, ali ni bila zadosten dokaz? In slike cubanskega predsednika, ki je pokladal vogalni komen? Nobenega dvoma ni bilo več v trdi delavski butici. Smith je vzel svoj kontrakt ter akcijski certifikat ter hvaležno stisnil sleparju roko.

— Kedaj naj se odpeljem? — je vprašal

— Tega še ne moremo natančno reči, — je odvrnil Seller. — Vseh dvajset vas hočemo ob istem času poslati navzdol, a dosedaj smo našli šele pet primernih mož. Treba bo še najmanj dveh ali treh tednov. Ni vam treba biti medtem v skrbeh. Pridite prihodnji teden in povedal vam bom, kedaj morate biti pripravljeni za odpotovanje.

Koncem tedna je prišel Smith zopet v hotel Bonanza ter izvedel, da bo odplula ladja dne 11. januarja ob dvanajsti uri. Torej še dva tedna, a par tednov ni seveda nič pomenjalo....

* * *

Zjutraj dne 11. januarja je prišel Charles Smith in nekako osemdeset nadaljnih mož v hotel Bonanza in vsi so bili obloženi s prtljago. Nekateri so privedli s seboj tudi žene in nadaljni celo žene in otroke Predno so se opomogli hotelski uslužbenci od svojega presenečenja so prišli ti ljudje navzgor ter pričeli povzročati velikanski kraval pred stanovanjem št 533.

— Kaj pa je? Koga iščete? — so vpraševali prestrašeni hotelski uradniki.

— Iščemo Mr. Sellerja, — se je glasil odgovor.

— Sellerja? Ta je predvčerajšnjem odpotoval v Havano.

Več dni je trajalo, da so žrtve opomogle od strahu in presenečenja in razumele, kaj se je pravzaprav zgodilo. Medtem pa so najeli Seller, Slick in Smart slično stanovonje v nekem hotelu v St. Louisu in v tamošnjih listih so iz-

Svojim žrtvam v New Yorku

Svojim žrtvam v New Yorku so iztisnili nekako trideset tisoč dolarjev....

Ali si morete misliti še kak bolj podel način sleparenja kot jemati zadnje cente revežem, ki hočejo dobiti dela?

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah

Hripavost

in kašelj sta zelo neprijetna simptoma. Da preprečite težje posljedice vzemite

Severa's Cough Balsam,

ki prinaša zaželjeno in hitro pomoč. Imajte ga pri roki v hiši za zimske mesece.

Cena 25 in 50 centov.

Vprašajte po lekarnah.

Severov Almanah za leto 1924

je natisnjen. Dobe se po vseh lekarnah zastonj, ali pišite nam.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

KOLEDAR

za leto 1924

STANE SAMO 40c

Naročite ga takoj, da ne boste brez njega

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York

Robert De Bruce, Koncertni upravitelj.

NATIONAL THEATRE, 41 St, West of Broadway

Zlatko Baloković

PRVI NASTOP V AMERIKI

V NEDELJO, DNE 17. FEBRUARJA
ob 8:30 zvečer.

Nadaljni koncerti:

Ob nedeljah zvečer	Matineje popoldne
Februarja 17, 24.	Februarja 19, 20, 21, 26, 27, 29.
Marca 2., 9.	Marca 4, 5, 7, 11, 12, 14.

V NATIONAL THEATRE

VSTOPNINA:
Sedeži v orkestra : : : $2.20
Sedeži na balkonu $2.20, $1.65 in $1.10.
Loža (6 sedežev) : : $16.50
(War Tax vključen.)

V PREDPRODAJI:
Mladineo ali Hlacha,
Mato Kučer,
Ivan Maršič,
Hrvatski Radiša.

Pri blagajni NATIONAL THEATRE (Box Office).

DR. LORENZ

642 Penn Ave., PITTSBURGH, PA.

EDINI SLOVENSKI GOVOREČI ZDRAVNIK
ŠPECIJALIST MOŠKIH BOLEZNI

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sem že zdravim nad 25 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vaše bolezni, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 25 let sem pridobil posebne skušnje pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej,
da ozdravim zastrupljeno kri, mazilje in lise po telesu, bolezni v grlu, zapuščanje ise, bolečine v kostih, otrdelost, živčne in bolezni v mehurju ledicah, jetrih, želodcu, rmenice revmatizem, katar; zlate žile, nadušna itd
Uradne ure: V ponedeljek: sreče in petek od 9. dopoldne do 8. popoldne; v torek, četrtek in sobota od 9. dopoldne do 8. zvečer; v nedeljah in praznikih od 10. dopoldne do 2. popoldne.

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljan.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledeče:

Prvi del: GLASOSLOVJE.
Drugi del: OBLIKOSLOVJE.
Tretji del: VAJE.
Četrti del: POGOVORI IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA.
Peti del: SLOVEN.-ANGLEŠKI BESEDNJAK
Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državljanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, cena s poštnino **$1.50**

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street : : New York, N.Y.

GOSPICA MALA

Spisal JEAN RAMEAU.

Za "Glas Naroda" priredil J. T.

33 Nadaljevanje.)

Njene oči, obdane z dvema črnima kolobarjema, so strmele skozi okno proti pristavi.

Ondot pa ni bilo nikogar. Katarinca ni slišala nobenega korana. Šele ob enajstih je nestrpno vprašala:

— Ali je kdo vprašal zame?

— Da, gospodična. Gospod de Plesan.

— Pravite, da gospod de Plesan? Kdaj pa?

— Že ob sedmih.

— In mu niste povedali, naj počaka?

— Ne, gospodična — je odvrnila služabnica presenečeno.

— Če bo prišel, recite, naj počaka, da pridem jaz doli.

— Ne vem, ako bi bil zdravnik zadovoljen, če bi vstali iz postelje, gospodična.

— Zakaj pa ne?

— Rekel je, da ne smete iz postelje.

— Včeraj že mogoče, toda danes ne. Sedaj sem znatno boljša.

Šele proti večeru se ji je zdelo, da sliši znane korake. Vstala je iz postelje ter šla k oknu. Bil je Albert.

V naglici si je popravila lase ter odšla po stopnjicah. V vežo je dospela baš ko se je Albert poslavljal.

Prva jo je ugledala angleška družabnica.

— Za božjo voljo, gospodična, — je vzkliknila. — Ne igrajte se s svojim zdravjem.

Albert je od veselja zardel. Katarinca je stopila k njemu ter ga navidezno začudeno ogovorila:

— Ali ste vi, gospod de Plesan?

Nato mu je ponudila svojo vročo roko ter ga pogledala s pogledom, v katerem je bila izražena vsa sreča.

Obrnila se je nekoliko vstran kot da bi hotela iti v mali salon ter pristavila:

— Pa menda vsaj ne boste odšli zato, ker sem jaz prišla? Kako je pa gospa mama?

Medtem je pa že odvila električno luč ter stopila v salon, kamor ji je sledil Albert de Plesan. Angležinja je rekla v skrbeh: Gospodična, v salonu je mraz.

— Naj pa zakurijo — je naročila Katarinca ter sedla v naslonjač in pokazala Albertu stol poleg sebe.

Nekaj časa, ko je služabnik kuril, sta se pogovarjala o navadnih stvareh. Ko sta bila pa sama, sta umolknila, kot da bi si ne imela ničesar povedati.

Katarinca si je nekaj popravljala odejo, Albert je pa strmel v kamin ter se z roko oprijemal stola kot se oprijemlje potapljajoči se bruna na morski površini.

Kljub temu je pa on prekinil molk. Komaj slišno jo je vprašal:

— Torej ste nekoliko boljši, gospodična?

— Seveda, — se je glasil odgovor. — Sicer pa nisem bila bolna.

— O, bili ste bili . . . včeraj zvečer — pri evetličnjaku . . .

— Torej je res! — je vprašal polglasno. — Torej je tisto resnica, kar se je pripetilo včeraj pri evetličnjaku?

Nehote je iztegnil Albert svojo roko, Katarinca je pa svojo položila v njo. To ji je dokazalo, da dogodki včerajšnjega dne niso bile sanje. Nepoznan občutek sreče ji je napolnil dušo.

Albert je rekel: — Kako vroča je vaša roka. Ali imate mrzlico.

— Ne vem, — je odvrnila ter skomignila z rameni.

Ona je vedele le nekaj: da je pri nji, da jo drži za roko in da je srečna. Ko je pa hotel umakniti svojo roko, se jo je lotil velik strah. Boječe ga je pogledala ter proseče zašepetala: — Ne, prosim ne.

Po kratkem molku ga je pa vprašala:

— Ali ste danes že videli gospodična Roberto?

— Ne, — je odvrnil v zadregi. — Zdi se mi, da je sploh nikdar več ne bom videl.

— Gotovo je jako žalostna?

— Ne verjamem. Ni me tako ljubila kot bi me morala. Ko sem pa v zadnjem trenutku sklenil da se ne poročim ž njo, mi je sporočila, da bo v kratkem času imela novega zaročenca. Sedaj je bogata, in njen oče je prepričan, da bo še povečala premoženje.

— Res?

— Da, tako že vsaj govore.

— Kaj pa vaša rojstna hiša? Gotovo vam krvavi srce, ker se boste morali za vedno ločiti od nje?

— Včeraj ste mi rekli tri besede, katere so me popolnoma potolažile.

— Katere tri besede?

— Vi natančno veste, — je zamrmral ter jo ljubeznjivo pogledal. — Rekli ste mi, da me ljubite, in tega ne bom nikdar pozabil, gospodična. Nikdar ne bom pozabil teh besed, magari, da jih danes prekličete.

— Ne bojte se, ne bom prekliceala — mu je zatrdila. — Povejte mi samo, kdaj ste opazili da ne ljubite Roberte. Ali vas smem vprašati kaj takega?

— Seveda, gospodična. Samo če hočete.

— Na vsak način hočem — je odvrnila Katarinca ter se tesnejše privila k njemu.

In Albert je nadaljeval:

— Da, Roberto sem ljubil kot ljubi človek lep predmet, živ, svež predmet, in sem bil uverjen, da se sploh ne more drugače ljubiti. Morda sem jo res ljubil na ta način, dokler . . .

— Dokler — je vprašala Katarinca pozorno in zardela.

— Dokler se nisem sestal z neko drugo mlado deklico, ki ni samo izredno lepa, ampak ima tudi druge prednosti. Ker sta bili ti dve deklici večkrat skupaj, sem ju lahko primerjal, in primera je slabo izpadla za Roberto. Nisem si pa predrznil misliti da bi se ta druga deklica nekega dne tako ponižala . . .

— Napačno je bilo, ker ste mislili tako. Jaz vas ljubim že dolgo, dolgo časa.

— Že dolgo časa?

— Morda že izza prvega srečanja Ali se še spominjate, gospod Albert, v kakšnih okoliščinah sva se seznanila? Globoko me je ganilo, ko mi je stari Bluden pripovedoval vašo zgodbo. V Parizu nisem nikdar poznala človeka take vrste. Tistega večera sem sklenila ,da vam vrnem grad. Stara dekla Marijana, ki mi je rekla, da sem vetrnica, je pa vse skupaj podrla.

— Ona ne ve, kaj govori. Na smete ji zameriti, gospodična.

Katarinca je povedala mladeniču vse, kar je čitatelju že znano ter pristavila:

— Ljubila sem vas od prvega trenutka, ljudje so pa domnevali, da mi je Roberta pri srcu. Nje nisem nikdar rada imela, pa sem ji kljub temu podarila grad. To sem storila samo zategadelj, ker sem vedela, da bo postala vaša žena. Grad je bil vam namenjen, ne pa nji.

— Meni? — se je začudil, ginjen do solz.

— Vam, edino le vam. Končno sem dobila sredstvo, potom katerega vas lahko osrečim s pomočjo lepe, mlade deklice, katero ste ljubili.

— Oh, če bi slutil kaj takega! Zakaj mi niste takoj rekli, ali mi dali na kak drug način razumeti?

— Kako?... Ni bilo mogoče. Takrat ste me zaničevali... Nekega večera sem celo slišala, da ste brili norce z menoj....

— Kaj sem vam rekel?

— Da se majhna.

— To ni mogoče.

— Pa je. Prisluškovala sem, ko ste se izprehajali z Roberto po gozdu.

— Toda vi niste majhni — ji je zatrdil Aibert.

— Da nisem?

— Ne. Srednje veliki ste.

— Tudi drugi so mi rekli tako, pa samo vsledtega, ker so mi hoteli napraviti poklon. Sama predobro vem, kako smešno majhna sem. Nikdar še nisem bila zaljubljena, in niti v glavo mi ni padlo, da bi me mogel kdo ljubiti. Naposled sem se vdala v svojo usodo.

— Moj Bog, moj Bog — se je čudil Albert.

Katarinca se je naslonila nazaj, zamižala in prebledela.

Presenečen je planil Albert kvišku.

— Za božjo voljo, ali boste zopet zboleli?

— Ne, — je odvrnila Katarinca, tresoča se po vsem telesu. — Sedaj nočem več umreti, pač pa živeti toliko časa, da vam bom lahko vrnila grad. In to se mi bo z božjo pomočjo posrečilo Albert, dobro misel imam.

Prijela ga je za roko in močno stisnila.

— Dobro misel imam. Grad bom kupila od Roberte. Zakaj bi čakala tako dolgo, da bi ga njen bodoči mož zapravil? To bi trajalo predolgo. In zakaj bi mi ne prodala gradu, katerega sem ji podarila? Zadeva je enostavna. Ona vendar ne sluti, da se zastran mene nočete poročiti ž njo?

— Ne, tega nisem še nikomur povedal.

— Prav. Pa tudi sedaj ne sme prehitro izvedeti. In če ne bo vedela, bi grad z veseljem prodala. Sicer pa mislim, da z mojim parom ni preveč zadovoljna. Nekako strah jo je v tem starem zidovju. In ko bo grad zopet moj, ga bom vam podarila.

Umolknila je Tudi Albert je bil globoko ginjen.

(Konec sledi.)

Jugoslavia irredenta.

Smrtna kosa.

V Sočkanu je umrl Josip Srebrnič, oče krškega škofa dr. Josipa Srebrniča. Rojen je bil dne 17. februarja 1846. Kljub slabemu vremenu se je udeležilo njegovega pogreba mnogo občinstva. Domači dekan je govoril nagrobni govor, v katerem je opominjal može, naj si pokojnega jemljejo za vzgled. Škof dr. Srebrnič ni mogel priti na pogreb zaradi dolgega potovanja.

V Dornbergu je umrl navdušen član endotne Čitalnice in Pevskega društva, mizar in posestnik. Andrej Vodopivec.

V Vitovlju pri Šempasu je umrl posestnik F. Marinčič, dolgoletni občinski odbornik, ki je bil znan po vsej Goriški.

V Trstu je umrla Elvira Mahne z ugledne trgovske rodbine, tašča vladnega svetnika dr. Vodopivca in uradnika Jadranske banke Alfreda Smoleta.

V Pičnu v Istri je umrl župnik Ivan Bepsenda, star in jako spoštovan svečenik v okoliei.

V beneški Sloveniji

je v čisto slovenskih vaseh videmske nadškofije 37.481 Slovencev. Z onimi v mešanih vaseh jih je nad 40,000. Duhovnikov imajo iz svoje srede 47, od teh jih služi 37 med Slovenci. V slovenskem delu nadškofije so 4 fare, 11 vikarij in 35 kaplanij. V 4 duhovnijah pridigujejo slovenski duhovniki, v 10 slovenskih duhovnijah pa so nastanjeni laški duhovniki, ki ne razumejo jezika prebivalstva. Beneški Slovenci slov. šol. nimajo.

"Sijajna" bodočnost Gorice.

Politični tajnik goriškega fašija Caprara je imel v gledališču shod, na katerem je zagotavljal Gorici sijajno bodočnost. Rešil jo bo fašizem in italijanstvo. Iz njegovega govora sledi, da Videm čisto nič ne škoduje Gorici, katera ostane glavno mesto ob meji. Strašno je povzdigoval italijanstvo goriškega mesta, katero naj zaupa svojo usodo v roke fašistov. Dne 17. februarja bodo volitve v občinski svet v Gorici, in pri teh volitvah hočijo zmagati fašisti. Fašizem je po njegovih besedah domovina, zdrava svoboda in plodonosno delo. Tisti Italijani v Gorici, ki mislijo s svojo glavo, vedó, da italijanstvo Gorice ne reši in jje ne ustvari nikake bodočnosti Obstoj in procvit mesta je tesno združen s Slovenci in le v dobrem sožitju z njimi lahko uspeva Gorica. Drugače jo čaka propast. Razdolitev dežele pa odganja Slovence od mesta in to dela tudi fašistovska politika. Zato pa ostane resnica, da je fašizem povzročil Gorici že ogromno škodo in jej napravi še večjo, ako ostane pri svoji dosedanji Slovencem skrajno sovražni politiki!

Protest goriškega političnega društva.

Ker se prepoveduje delovanje raznim slovenskim kulturnim društvom, se je s strani goriškega političnega društva in prosvetne zveze protestiralo proti temu pri podprefekturi v Gorici in poslala se je tudi Mussoliniju protestna brzojavka. Zastopnik politične oblasti v Gorici pravi, da društva v Gorici niso razpuščena, ampak da je ukinjeno njihovo delovanje.

Delo na sodnijah v Gorici zastaja.

Deputacija italijanskih odvetnikov je šla pod vodstvom dr. Fr. Mazanija k predsedstru višjega sodišča v Trstu pritožiti se radi težke situacije na sodnijah v Gorici, kjer delo zastaja radi pomanjkanja osobja! Slovenske sodnike in pisarniške uradnike so pregnali, sedaj pa ni ljudi, ki bi delali! Znana je prednost in sposobnost slovenskega uradnika, ker pa so ga odgnali, zaostaja delo in po sodnijah v Gorici je nastal kolosalen nered. Posledica bedaste protislovenske politike!

Proračun Pule v ravnovesju.

Italijanski listi poročajo, da se proračun puljske občine za leto 1924. zaključuje z ravnovesjem. To je prvič zopet po letu 1914. Izdatkov za leto 1924. je proračunjenih 7,206,609.75, dohodkov pa 6,633.335.75. Diferenca se pokrije z občinskimi dokladami. Tudi iz Gorice se poroča o ravnovesju v občinskem gospodarstvu. Malo čudno se čujejo poročila o ravnovesju, ker smo slišali toliko in toliko pritožb o gospodarstvu po mestih v Julijski Krajini, o raznovrstnih težkočah, o vpadanju dohodkov, trgovine itd. Ti proračuni so gotovo umetno zveriženi, samo ra izkazujejo ravnovesje, katero pa se ne bo dalo prikriti pred realnostjo, ki pokaže mestna gospodarstva v Julijski krajini prej ali slej v pravi luči.

Banditstvo na Goriškem in v Istri.

Med Šempetrom in Volčjodrago pri Gorici sta dva bandita vdrla ponoči skozi streho v stanovanje kmeta Koglota. Morala sta povedati, kje imata denar. Pobrala sta 500 lir in odšla.

V Puli v ulici Tartini sta vdrla dva bandita v stanovanje Reiner in Rovis. V drugem stanovanju sta zvezala gospo Rovisovo in jo zatlačila na postelj med opravo tako, da so jo pozneje našli le še pol živo. Pobrala sta nekaj denarja in perila, potem odšla.

Fašistovski nastop na Vipavskem.

V nedeljo 27. januarja so prikorakali v Sv. Križ fašisti, cela četa jih je bila vodil jih je pa prefektovski komisar Lulik. Obiskali so vse gostilne v vasi, dokler niso v eni poiskali mirnih domačih fantov, da jim pokažejo svojo hrabrost. Vstopili so, potegnili samokrese in fantje so morali dvigniti "roke gor", fašisti so pa napravili preiskavo njihovih žepov. Pri tem početju je bil prisoten komisar. Le hladnokrvnosti domačih fantov se je bilo zahvaliti, da ni prišlo do resnega konflikta.

IZPLAČILA v AMERIŠKIH DOLARJIH.

V Jugoslaviji —

se more izplačati dolarje le potnikom v Ameriko proti predložitvi od ameriškega konzula potrjenega potnega lista in ne več kot protivrednost od 3,000.— frankov, to je sedaj približno $140.— za enega potnika

V slučaju, da naslovljenec za izplačilo dolarjev nebi mogel predložiti potrjenega potnega lista, dobi pošiljatelj lahko dolarje nazaj ali pa na novo naroči izplačati na kasani zvesek v dinarjih.

Nadalje se nam zdi umestno pri pomniti, da nikakor ne moremo priporočati pošiljati čeke v Jugoslavijo.

Splošno mnenje vlada, da se čeki, ki se glase na dolarje, tudi v dolarjih izplačajo, kar pa ni res, ker kot že zgoraj omenjeno, je v Jugoslaviji od vlade pod kaznijo prepovedano izplačevati dolarje.

Tudi pošiljajo mnogi navadna ameriške čeke v domovino. Ti pa nikakor niso pripravni za ljudi na deželi, ker so banke oddaljene in izplačajo take čeke v dinarjih šele potem, ko dobe iz Amerike potrdilo, da so jim bili odobreni.

Onim, ki stanujejo na deželi in se potujejo v Ameriko, je najbolje pošiljati denar navadnim potem v dinarjih, kateri se jim izplačajo na nadnji pošt' brez neprilik.

Tudi za nabavo potnega lista (posa) je najpripravneje poslati dinarje. Dokler namreč potni list ni potrjen od ameriškega konsula ne more potnik dvigniti dolarjev Stroške za razne listine in potni list se pa lahko plača tudi s dinarji.

V Italiji in zasedenem ozemlju —

so veljavne povsem drugačne odredbe ter lahko izplačamo dolarje vsakomur do poljubnega zneska. Če je pa namenjen denar le za potovanje je na nakaznici označiti vidno: Izplačati le, ako naslovnik potuje.

Vsled naraščujočih stroškov smo se morali odločiti prevrediti pristojbino za dolarska izplačila kakor sledi: Za izplačila do $25. računamo po 75 centov; od $25. naprej po 3%, to je po 3 cente od vsakega dolarja.

Na nakaznici naj bo vidno označeno: Izplačati v dolarjih.

Ta pristojbina je veljavna za dolarska izplačila v Jugoslaviji in Italiji.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York City

ROYAL MAIL
po Jugosl. vladi pooblaščena parobrodna proga med
NEW YORK IN HAMBURG
CHERBOURG IN SOUTHAMPTON
"Ohio" "Orduna" "Orca" "Orbita"
Ti parniki so novi in moderni v vsakem oziru, najbolj priljubljene potnikom in glasovite radi komodnosti in — KOMFORTA.
Zdrava, tečna in obilna hrana se servira vsem potnikom na belo pokritih mizah. Družine, žene in otroci imajo POSEBNO PAZLJIVOST.
Za podrobnosti se obrnite na naše zastopnike v Vašem mestu ali na
ROYAL MAIL STEAM PACKET CO
26 Broadway, New York

Kretanje parnikov - Shipping News

februarja:
Albert Ballin, Cherbourg in Hamburg.

20. februarja:
Rochambeau, Havre; Ohio, Cherbourg in Hamburg; Pres. Van Buren, Cherbourg

23. februarja:
Pres. Roosevelt, Cherbourg in Bremen Mongolia, Cherbourg; Conte Rosso, Genoa

27. februarja:
Suffren, Havre; Pittsburgh, Cherbourg in Hamburg.

1. marca:
La Savoie, Havre; Olympic, Cherbourg; Antonia, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

4. marca:
Stuttgart, Bremen.

5. marca:
Veendam, Boulogne.

6. marca:
Thuringia, Hamburg.

8. marca:
George Washington, Cherbourg, Bremen; Berengaria, Cherbourg; Colombo Genoa.

11. marca:
Pres. Wilson, Trst; Chicago, Havre Canopic, Cherbourg, Hamburg.

12. marca:
Paris, Havre; America, Cherbourg, Bremen.

15. marca:
Aquitania, Cherbourg; Orduna, Cherbourg; Orduna, Cherbourg, Hamburg; New Amsterdam, Boulogne; Conte Verde, Genoa.

20. marca:
Cleveland, Cherbourg in Hamburg; Minnekahda, Cherbourg in Hamburg.

22. marca:
Leviathan, Cherbourg; Olympic, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Saxonia, Cherbourg; Zeeland, Cherbourg.

26. marca:
Bremen, Bremen.

27. marca:
Duilio, Genoa.

29. marca:
La Savoie, Havre; Pres. Harding, Chrebourg; Orca, Cherbourg, Hamburg; Andania, Cherbourg.

2. aprila:
Berengaria, Cherbourg.

COSULICH LINE
Naravnost v Jugoslavijo
Edino direktno spomladno odplutje
Otvoritvena vožnja zaneta
Presidente Wilson — 11. mar.; 3. maja.
Martha Washington—14. maj.; 12. jul.
v Dubrovnik ali Trst.
Železnina v notranjost zmerna. Nobenih viszev. Vprašajte pri bližnjem agentu ali pri
PHELPS BROS. & CO., 2 West St., N. Y.

POZDRAV.

Pred odhodom v domovino pozdravljam vse svoje prijatelje v Calumetu, Minnesoti, West Virginiji in sploh po celi Ameriki. Obenem vas pa svarim, da se izognete takih krajev, kjer se prodaja munšajn. Munšajnerji narede denar in se norčujejo iz onih delavcev, katerim so pamet zastrupili. John Kostelic.

POTREBUJE SE
25 gozdarjev
za delati tajse.
M. KELVEY BROTHERS
Hollidaysburg, Pa.
(11-16—2)

Išče se JANEZ DVORNIK, doma iz Račje vasi, ki se je nahajal pred 26. leti v La Salle, Ill. Če je komu kaj znano o njem, naj poroča njegovi sestri, ali naj se pa sam javi, ker mu je doma posestvo na razpolago. — Ana Dvornik, Račja vas št. 8, pošta Kriškavas, Slovenia, Jugoslavia.
(16-18—2)

Prav vsakdo—
kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —
mali oglasi
v "Glas Naroda".

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

Kako se potuje v starikraj in nazaj v Ameriko.

KDOR je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih samoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje, Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Tudi oni ki še niso ameriški državljani, morejo potovati v stari kraj na obisk, toda potrebno je, da se povrnejo tekom šestih mesecev in so pripuščeni brez vsake neprilike v to deželo.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnika ali pa svojca iz starega kraja, naj nam piše za pojasnila in navodila. Jugoslovanska letna kvota znaša 6426 novih priseljencev.

Za potne stroške izplačuje po našem naročilu JADRANSKA BANKA tudi v dolarjih.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street New York
Glavno zastopstvo Jadranske banke.

PRODAM FARMO

78 akrov, poslopja, živino, hrano in pohištvo za nizko ceno. Kdor misli kupiti, naj piše po pojasnila. T. A. Bramovich, East Fultonham, Ohio. (16-19—2)

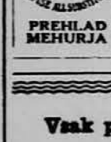

MOŠKI! Zaščitite se Proti nalezenju
SANYKIT
Nabavite si najboljšo zaščito
PREPREČBA za MOŠKE
Velika tuba 35c. Kit (4's) $1
Vaši lekarnarji ali
San-Y-Kit Dept: B
92 Beekman St., New York
Pišite za okrožnico.

Vsak pevec bi moral imeti novo izdajo
"PESMARICA GLAZBENE MATICE"
Za štiri moške glasove
Uredil Matej Hubad
Knjiga ima 296 strani, ter vsebuje 103 najboljših in najnovejših pesmi z notami.
Cena s poštnino $3.00.
"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Izšel je
"Slovensko-Amerikanski Koledar" za leto 1924.

Knjiga je znanstvene, poučne in zabavne vsebine in jo bi moral vsak imeti, ker mu bo mnogo koristila in ga bo v marsičem poučila.

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR JE : KNJIGA, KI IMA TRAJNO VREDNOST. :

NAROČITE GA ŠE DANES.

Cena s poštnino 40 centov.

Za Jugoslavijo je ista cena.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

RAVNOKAR JE IZŠLA
NAJVEČJA ARABSKA SANJSKA KNJIGA
Najnovejša ilustrovana izdaja.
Vsebuje 308 strani.
Cena s poštnino $2.—
SLOVENIC PUBLISHING CO.
82 Cortlandt St.
New York City, N. Y.